

SLOVENSKI NAROD.

Ima vsak dan zvečer, imajo nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati na avstro-ograde 40 k, na vse leto 25 K, na pol leta 13 K, na četrt leta 6 K 50 h, na en mesec 2 K 20 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom na vse leto 54 K, na pol leta 27 K, na četrt leta 13 K, na en mesec 6 K. Kdor hodi sam poji, plača na vse leto 22 K, na pol leta 11 K, na četrt leta 5 K 50 h, na en mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele velja več, kolikor znaša poštnina. — Za naročbe brez tedenskega vplačila uredba se ne odraža. — Za ostanila se plačuje od petertopne peti-vrate po 12 h, če se se ostanila tiska enkrat, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopolni se izvelo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Kuzniških ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstropju, upravnštvo pa v pritličju. — Upravnštvo naj se blagovoljno pošilja naročnine, reklamacije, ostanila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Ljudska stranka!“

Iz socialno-demokratske stranke se nam piše:

Tudi na Slovenskem nastopajo različne ljudske stranke. Najkrajše opišem bistvo ljudskih strank s citati raznih pisateljev. Iz teh izrekov se razvidi, kakšna je ljudska stranka, ki so jo te dni krstili slovenski klerikalei.

„Majhno in neznanost le je, kar premorejo posamezni ljudje in tudi največji državniki proti elementarnemu in nezavednemu delovanju mas, katero prihaja na površje v gospodarskem in družbenem življenju“, pravi nemški zgodovinar dr. Lamprecht.

Mirabeau, prvi oznanovatelj generalne stavke, je pred 100 leti zaklical privilegiranim stanovom: „Varujte se, ne jezite ljudstva, ki vse proizvaja in ki zamore postati grozno, ako le ne pregledljivo ostaja in delo ustavi.“

„Stvar je tale, da družba šele nastaja z omejitvijo individualizma po komunizmu; nje bistvo je ravno komunizem. Zgodovinski tok ni nič drugega, nego da postaja komunizem občen“, pravi Rodbertus Jagetzow.

„In vedno, kadar je človeštvo imelo pripraviti novo socialno organizacijo, ki se ima prilagoditi kakemu novemu razvoju, vzel je njegov konstruktivni duh elemente in velike poteze novega napredka iz iste vedno žive tendence vzajemne pomoči, ki je tendenca vsega človeškega razvoja v obče. Nove ekonomične in socialne uredbe, v kolikor so bile stvaritve mas, novi etični sistemi in nove vere, vse to je izhajalo iz istega izvira in etični napredek našega človeštva je — v velikem vzletu — le počasno uveljavljanje principa vzajemne pomoči in stopnjevanje od plemena do vedno širših družtev, tako, da bode ta napredek objemal nekega dne vse človeštvo brez razločka vere, jezika, ras.“ Knez Peter Kropotkin.

„Teoretični nauki komunistov ne slone na idejah, principih, ki jih je iz-

našel kak reformator, ampak so le občni izraz dejanskih razmer, eksistenčnega boja med stanovi, izraz pred nami očmi vršnega se zgodovinskega gibanja.“ K. Marx.

„Mi smo šele od včeraj in vendar nastopamo v vsem vašem svetu; mi smo v vaših mestih, v vaših trdnjavah, v vaših trgih, v vaših zborovanjih, da, tudi v vaših armadah; mi rinemo v vaše dekurijske, na palatin, v senat, mi vam vzamemo vse; pustili vam bomo le vaše templje.“ Tertulijan.

„Zgodovina nas uči, da je bilo to, kar imenujemo napredek, vedno le prehod v višji gospodarski sistem, ki je ustvaril večjo produktivnost in da vedno zmaga stranka, ki zastopa ta novi gospodarski sistem.“ Werner Sombart.

„Posamezen človek ne more zabiti kola v pravna tla in se ne more z njim za vse čase zavarovati proti bodočim silicim in prohibitivnim zakonom.“ Lassalle.

„Žena ima pravico, da stopi na šafot, tedaj mora tudi imeti pravico, da stopi na tribino.“ Neka francoska revolucionarka.

Vidimo nastopati mase na Ruskem, videli smo te dni v naši Avstriji nekaj nastopov mase. Morebiti ilustrirajo navedeni izreki te nastope. V starem posloju poka. Katoliški duhovnik to dobro čuti. Tudi po njegovem verskem sistemu grabi časovna roka. Posvetne fevdalce bo moral zapustiti. Ali dokler se ni potopa, se ne vda. Vse mu je dobro, kar mu more služiti. On račun, da bo zmagal z obč. volilnim redom in potem on sam užival gospodstvo na svetu. On se drapira danes z demokracizmom, on ustanovlja „ljudske stranke“.

„Večen“ katolicizem mu ni več zadosti vabilen na mase. Tudi na Slovenskem je duhovnik „sveto“ ime „katoliška stranka“ vrgel med staro šaro. Kat. duhovnik sprevidi, da se zavede nekega dne vse človeštvo brez razločka vere, jezika, ras.“ Knez Peter Kropotkin.

družbo barbarov, je stisnil verige suženjstva še tesnejše. Krščanstvo je narode vrglo na trebuh. Katolik ne bode povzdignjeno glavo v kršč. paradiž; on leze po vseh štirih vanj. Katolik ne sme nositi glave prosto in visoko. Vsako pokristjanjenje današnjega stanovskega (socialnega) boja bi mu vzelo moči in silo. Odpoved, potrpljenje, ponižnost, pasivno trpljenje niso socialne čednosti; v največjem nasprotju so s stremeljenjem ponosne, energične in vedno za boj pripravljene proletarske stranke.

Tega sistema kat. duhovnik ne more zapustiti. On stoji in pade z njim. Tedaj se hlina, kar se da. — Smešno pa je videti kat. vojsko pod rdečo zastavo!

Boj pod to rdečo zastavo je naprjen proti starim avtoritetam, veram, gospodarskim, političnim, socialnim institutom. Imoviti svet je v skrbi, kaj bode namestovalo vezi, ki so dozdaj edinile narazen stremelje moči in omogočile vzajemno pomoč, skupno delovanje. Stari pojmi o vsem, kar je svet dozdaj s m a t r a l za sveto, ginejo, ginejo tudi pojmi, ki so spajali človeka s človekom, tiščali k tlom neizmerni egoizem, samopašnost. Dosti ljudi ne zaupa oslobodjujočim tendencam modernega gospodarstva, kulture in se ozira nazaj v pobožno prošlost. In vzlic temu vendar kat. duhovnik hodi pod rdečo zastavo, on skriva zastavo sv. Mihaela. To je sumljivo.

„Traue keinem Heiligen; sanfte Worte spricht er, aber in der Kutte steckt immer der Halunke.“ Tu imamo računati z goljufijo mas. Tako nastopajo le duhovniki! — Koliko je tedaj še vredno sedanje kat. duhovništvo? Kat. duhovnik vidi, da se razdira stara kmetija ter da išče nove organizacije po zadrugah producentov. In on vidi, da mestni rokodelci in mali trgovci ne moreta izhajati, da iščeta zaslobme povsod, kjer jo utegneta najti. Kat. duhovnik vidi n. pr. na Dunaju, da sili naš čas oskrbnitstva velikih mest v komu-

nalni socializem, da morajo občine prevzeti vedno več socialnega dela. Kat. duhovnik vidi, kako masa noče več stradati, da kopni po dobrem življenju že tu na zemlji. Kat. duhovnik vidi, kako se širi mestna brezverska kultura na deželi, po velikih mestih, fabrikah, po letoviščarjih, po življenju mestjanov na deželi, vidi kako hodi kmet v mesta itd. Videti je, kakor bi hotelo in moralo priti tudi kmetstvo prebivalstvo do te mestne omike. Ljudska šola ni več edina učilnica. Dandanes je naraslo število učilnic, katerih ne more zavirati niti duhovnik niti „polica“. Časopisje, prometna sredstva, potovanja, razstave, potovalni učitelji, ljudske univerze itd. Z vseh strani sega sedanje gospodarstvo, sedanja omika v delokrog kat. duhovnika. Ako hoče še kaj veljati, mora kat. duhovnik gospodovati masam in stati nad tem velikim vrvenjem časovnih sprememb. Kat. duhovnik upa še, da ima kmeta popolnoma v rokah in s tem hoče bičati vse drugo. S tem pa hoče dobiti tudi vso drž. oblast v svoje grabežljive roke.

Zatorej hitro stran ime „katoliška stranka“ in ljudsko stranko v ospredje! „Dienen muss der faltenreiche Kirchenmantel hundert Zwecken: Ehrsucht, Habsucht, Machtgüste, Hass und Rache muss er decken.“

Dobro je, da je tudi pri nas do tega prišlo. Pojmovi se bodo izčistili. Kat. duhovščina bode pri nas dobila v svoje roke vse zastope, kadar se vpelje občna volilna pravica. — Pač pa nastopijo proti njemu minoritete, morebiti le ena večja, ki se spopade s kat. duhovnikom in se z njim poda v boj za slovenskega kmeta, to veliko revo. Ta manjšina bode tedaj tudi obračunila z verstvom žalostne preteklosti. Nemara tedaj s tako silo udarimo po tej srednjeveški šari in prikazni, da je bode vendar enkrat konec tudi na ubogem Slovenskem. Morda pojde! Slovenci smo bili svoje čase energični protestantje. — In vse bodoče delo naj

bode tekmovanje za povzdigo, dobro uravnavo našega gospodarstva. Tu izpodbijemo naše „pope“, ki živijo le od izkoriščanja mas, kajti njegovo delo se ne plačuje več kot strokovno delo, on mora sedaj le še s posebno navihano prodajati svoje blagoslove. Tako mora postopati tudi v bodoče! Na polju povzdige gospodarstva ne more tekmovati z drugimi ljudskimi strankami. Morda pridobijo ti gospodarski boji boljše gospodarske razmere na slovenskem jugu. Tudi na Hrvaškem se bo razumela ta parola. Razumljiva je kakor le kaj. In ta parola zamore zediniti slovenski jug.

Dobro srečo, katoliška bisaga!

Pripomba uredništva: Priobčili smo ta dopis, ne da bi se vobče strinjali z njim. Vidi se nam, da socialci ne mislijo preveč globoko. Pripiznavajo, da pri splošni in enaki volilni pravici dobe duhovniki vse zastope v svoje roke. Kar pa ima duhovnik v svoji roki, tega zlepa ne spusti. Da bodo pozneje minoritete duhovniku kaj odvzele, posebno kmeta! Morda! Da, da, prijatelji, ko bi le tega „morda“ ne bilo.

Po deželnozborskem zasedanju.

V.

Deželni zbor je dovolil zã vodovode in melioracije okoli štiri milijone. To je za naše razmere ogromna, vpraš velikanstva svota. Kdor vse tržno preudari, mora priti do prepričanja, da to, kar se pri nas uganja z vodovodi, že presega vse meje. Mnogokrat se graje vodovodi v krajih, kjer imajo dobro pitno vodo in jim ni treba vodovoda, dočim se druge morda celo nujneje stvari zamenjajo, odlagajo leta in leta, ali se celo popolnoma opuščajjo. Milijone je že požrla akcija za vodovode in melioracije, a v kljub tem ogromnim svotom so melioracije večinoma površno izvršene in mnogo vodovodov

LISTEK.

Na razsvitu.*)

Epilog knjigi.

Spisal Bogumil Vošnjak.

*) Narazsvitu. Ruskeštudije, napisal Bogumil Vošnjak. Založil L. Schwentner v Ljubljani. Avtor je napisal svojem delu še epilog, ki ga pa h knjigi ni bilo več mogoče pridejati, ker je bila že natisnjena in vezana. Ker pa je obema, pisatelju kakor založniku na tem, da izide v tisku tudi epilog, ki knjigo v marsičem popolnjuje in pojasnjuje, sta naprosila uredništvo „Slov. Naroda“, da ga priobči v listku. Opozarjamo svoje (italtelje nanj, kakor tudi na knjigo samo, ki prinesemo o njej še obširnejše poročilo. Za sedaj jo toplo priporočamo. Zanimiva je in lepa!

Slučaj je nanesel, da sem se seznanil s starcem, ki mi je ostal v živem spominu. Bil je to publicist in pisatelj. Predno je prišel v Petrograd, je bil vladarjev tajni sekretar na enem izmed jugoslovanskih dvorov. Štiri desetletja je že živel na Ruskem, in njegove sodbe so bile sarkastične, ostre in stroge. Čudne govorice so

krožile o njem. Na tleh njegove sobe so ležali velikanski kupi žoltkastih časnikov, poleg pisalne mize pa zaprašeni rokopi. Omare so bile nabite s knjigami; na vrhu so pa stale mogočne skatle iz trdega papirja z napisi: »Azija«, »Evropa«, »Rusija«, »Balkan«, kjer so bili shranjeni časniški izrezki in članki, cele gore tiskanih lističev. V kotu pa poleg vseh teh knjig in grmad potiskanega papirja je stala skromna postelja, nad katero je visel suh lavorov venece.

In odpiral mi je predale in kazal skrbno prepisane referate, ki so se pečali z vprašanjem, kako reformirati Rusijo. Pogosto je hodil ta starček po petrogradskih ministrstvih. Skoraj komično ga je bilo poslušati, ko je pravil, kako se sijajno tam lenuhari. Za polovico je preveč činovnikov na Ruskem, in podkupljivi so... Topo je ljudstvo, ali dobro. Sreča je za Rusijo, da je Nemci ne poznajo. Take in podobne so bile njegove besede. Bil je pa goreč zagovornik samodržavja, češ, da so Rusi politično nezreli narod. Ali kdor je pazno zasledoval starčeve besede, temu je pravil neki tajni glas: Bližajo se katastrofe.

Dve leti je že skoraj, odkar sem govoril s tem starcem nekega me-

glenega dne tam gori v Petrogradu. Zgodilo se je, česar menda nihče ne bi bil v onem času pričakoval, nihče slutil. Že zdavnaj je bil rokopis »Razsvita« v tiskarni, prihajale so neredno in redko korektorne pole. Dan za dnem so poročale brzojavke o preobratu, o puntih in vatajah, barikadah in stankah. Prav po bliskovito so se izpreminjali dogodki. Da nisem bil vesel, kadar mi je izročil pismonoša korekture, je razumljivo, in mučno je bilo prebirati one štetne odtiske, saj nisem vedel, kaj prinese prihodnji dan.

Barikade in umori so ostali brezuspešni. Množice so se pa lotile drugega sredstva, ki je bilo čisto moderno in obenem čisto rusko. Vrgli so dijaki in delavci raz sebe halje romantičnih puntarjev in upornikov; v gospodarskem veku so se lotili gospodarskega sredstva, splošne stavke. Pasivnost, ta neodoljiva sila ruškega plemena, je zmagala. Bojno sredstvo je bilo pač popolnoma rusko, bilo je to najostrejša orožje, ki bi se moglo sploh potisniti v roke ruskemu narodu. Z idealnimi težnjami so se spopadle praktično gospodarske. Inozemski državni upniki so postajali nezaupni, bali so se za svoje kapitale in to

sporočili v Petrograd. Zgodilo se je isto, kar v Avstriji leta 1860. Državni kredit je bil izpodkovan; samo narodno zastopstvo je poklicano, da vestno nadzoruje državne račune in blagajno. In kakor pri nas — saj se zgodovina vedno ponavlja — se je vršilo na Ruskem. Car je podpisal manifest.

Ljudje javkajo in tarnajo, da se Rusija ni izpremenila v konstitucionalno državo gladko in lahko, brez težav. Kdor gleda ta ruski državni preobrat v celi njegovi ogromni obsežnosti, ta se mora le šuditi, da ni bilo treba še večjih žrtv in več krvi.

Govoril sem s slavnim poljskim državcem o ruskih dogodkih. Pravil mi je: Čudim se le, da ne nastopajo na Ruskem v takih odločilnih dneh, kakršnih Rusija še ni videla, močje, ki bi presežali vse druge, pravi narodni heroji. Ruska revolucija ne bode imela nikdar svojega Lafayettea, Mirabeaua in Robespierrea. Ancimana množica je oni heroj. Pač pa se dviga nad vsemi herkulisti, čisto rusko-čakata postava Vitteja. — In kadar odprem svojo knjigo, se mi ustavi oko pri poglavjih, kakšna so ona v narodnih demih in o boju proti žganju. Očitno se mi bode mogoče, da

sem v onih poglavjih pisal preugodno o birokraciji pred vojno, da je bilo v mojih besedah preveč hvale in premalo graje. Popisal sem tam to, kar sem sam videl. In vse to je skoraj brez izjeme Vittejevo delo.

Čez noč je postala Rusija ustavna država. Takole bi se izrazili oni, ki mislijo, da so carji in vladarji gibne sile zgodovine. Pravzaprav je pa manifest le posledica dolgega naravnega razvoja. Car je dal s svojim podpisom le oficialno potrdilo temu, kar je zmagalo z elementarno silo naravnega zakona. Javnopravne posledice tega čina so bile seve ogromne. Sto milijonov Slovanov so se podelile državljanske pravice. Vsi ti milijoni so postali na mah polnopravni državljani, ki so bili prej ponižani, tlačeni podložniki brez svobode, v nekakem patološkem stanju hirajoči. Tolsteja anarhizem, generacije dijakov in druge inteligence, že razumevajoče temeljne državne pojme in tava-joče iz ekstreme v ekstrema, splošna desorganizacija, ki jo še silno pospešuje ruska narava sama, to je dedščina absolutizma. Nehote se človek spominja onega prizora v Bathovenem »Fidelio«: jetniki se plazijo iz ječe, napol oslepel tipajo z roko ob

je, ki so stali horondne svote, a funkcionirajo slabo.

Temu je krivo v prvi vrsti, da se prepuščajo zgradbe vodovodov občinam, ne da bi se jih pri vodovodnih delih primerno strogo nadziralo. Sicer prihaja morda vsak mesec deželni tehnik nadzorovat zgradbo, toda to nadzorstvo ne izda mnogo, ker ima podjetnik še vedno dovolj prilike, da manipulira pri stavbi, kakor mu je ljubo in drago.

Ko je zgradba dovršena, se pač navadno dožene, ako ne odgovarja vsem zahtevam. Toda kaj pomaga to? Ali se naj zgradba ne odobri in s tem ponajveč ravnim občinam naložijo novi ogromni stroški in odtegne deželna subvencija, na katero so se zanašale, ko so pričele z zgradbo? S tem bi bile dotične občine hudo udarjene in baš to je bil povod, da se jim je precej gledalo skozi prste. Posledica tega je pa bila, da so se vodovodi povprečno gradili zelo površno, ker so razni podjetniki prav dobro umeli v svoje svrhe izrabljati popustljivost deželne oblasti napram občinam.

Tako se je zgodilo, da so podjetniki odnašali ogromne svote iz dežele, občine so pa imele slabe vodovode in zanikrno izvršena melioracija. To se je pa podjetnikom tem ložje pesredilo, ako se uvažuje, kako izborno umejo taki prebrisani ljudje s pišajo in raznimi presentii kaptivirati kmetске župane in občinske svetovalec in jim zavezati oči.

Taki in enaki slučaji, ki samo jih gori navedli, bi se morali v bodoče na vasek način preprečiti.

Baš zato se nam zdi Povšetov predlog, ki meri na to, da bi se pri deželnem odboru nastavljal provizorični tehnik, docela ponesrečen.

Provizoričen tehnik, ki je nastavljen od danes na jutri, se prav malo meni za koristi dežele, nego skrbi v prvi vrsti za to, da ostane v dobrem prijateljstvu s podjetnikom. Baš zbog tega, ker je dežela delala ponajveč a provizoričnimi tehnikami, se je toliko vodovodov in melioracij ponesrečilo.

In vzpričo tega se naj še v bodoče nastavlja provizorični tehnik in izroča nadzorstvo del pri vodovodih in melioracijah takim moštem, ki se nahajajo v deželni službi od danes do jutri in katerim vsled tega koristi dežele niso prav nič mar!

To bi bilo nekaj nečudenega, ki bi se ne dalo opravičiti!

Ikušnje pričajo, da se vodovodi in melioracije izvedo dobro samo, ako imajo vodstvo del v rok-h stalno nastavljeni deželni tehnik, ki posvečajo vse svoje moči deželi in ki varujejo izključno deželne interese.

Treba bi torej bilo, da ima dežela na razpologo dovolj stalno nameščenih tehnikov, ki bi lahko vo-

dili in nadzorovali vsa dela, ki se tičejo vodovodov in melioracij.

V to je v prvi vrsti potreba, da se primerno in izdatno reorganizuje deželni stavbni urad.

Stalno bi se moralo namestiti več tehnikov, ki bi imeli v rokah vsa vodovodna in melioracijska dela, da bi se ne prigodilo več, da bi razni podjetniki delali zgolj po svoji glavi, ne da bi se jim bilo treba bati strogega nadzorstva.

Pred vsem je pa potreba, da se vse skije, ki se tičejo vodovodov in melioracij centralizirajo.

Vsa dotična dela se naj odzamejo občinam in izvede jih naj dežela sama.

Samo v tem slučaju je dano jamstvo, da bodo v bodoče take zgradbe dobro izvedene. Ako se pa bodo še nadalje prepuščala ta dela občinam v izvršitev, bo ostal tudi v bodoče v veljavi stari »blendrian« in vodovodi in druge občinske blagru namenjene zgradbe se bodo gradile še nadalje prav tako pomankljivo in zanikarno, kakor je bilo sedaj v večini slučajev navadno.

Sveda tega ni nihče vpošteval in nihče se ni zanimal za perečo reorganizacijo deželnega stavbnega urada.

Deželni zbor je pač dovolil štiri milijone za vodovode in melioracije, ni se pa poskrbelo za to, da bi se dobilo jamstvo, da bi se te zgradbe, za katere se je tako nekako na vrat na nos žrtvovalo milijone, tudi poštevo in dobro izvršile.

Tudi v bodoče se bodo še nastavliali provizorični tehnik, ki bodo pač sem in tja malo pogledali, kako bodo razni nevedni župani in prebrisani podjetniki sazidavali denar, ki se pa sicer ne bodo prav nič brigali za to, da bi bile te stavbe zgrajene tako, kakor je predpisano.

Lahko se reče, da bosta od denarja, ki ga je dovolil deželni zbor za vodovode in melioracije, zavržena in izgubljena vsaj dva milijona.

To je klerikalcem seveda vee-eno, ker vedo dobro, da plačujejo liberalci dve tretjini vseh deželnih doklad!

Pismo iz Hrvatske.

(Atentat državne oblasti na sabor. — O interkonfesionalnem zakonu.)

V Zagrebu, 7. dec.

Hrvatska je pod Khuenovo vladu res postala dežela nezakonitosti, da sedaj največje nasilstvo nikogar ne more več iznenaditi. Toda kar se je te dni dogodilo, presega že vse meje in celo Khuenova tiranstva. Roka drž. pravdnika, ki je dosedaj krožila radi političnih deliktov samo nad glavami opozicijskih časnikarjev in politikov brez poslanskega mandata, je segla sedaj tudi po imuniteti saborskih poslancev! Že

v zadnjem svojem pismu sem Vam sporočil, kaj se je v našem hrvatskem saboru zgodilo baš danes teden koncem seje. Dr. Vinković je zaklical s osirom na govor Frankovec Tomea, da bodo Hrvati podpirali Madjare v njihovi borbi proti kralju; pri tej priliki sta se tudi Harambašić in Tuškan ostro izrazila o sestavi monarhije, da je monstrum itd., a Tuškan je še dostavil, da bi on s puško v roki prav rad korakal proti Dunaju.

Ta dogodek so pograbili madjaroni kakor jastrebi, da bi svetu pokazali vso narodno opozicijo ne samo kot protidinstično, nego tudi kot veleizdajsko, opirajoč se pri tem na § 58. že sto let starega našega kazenskega zakona. Na temelju tega paragrafa so bili, kakor je znano, obtoženi tržaški iredentisti, pri katerih so bile najdene bombe; sodišče jih je oprostilo, pri nas pa hočejo postaviti na obtožno klopo poslance radi besedi, ki so jih spregovorili v saboru! Takoj drugi dan je sodišče zahtevalo, da se mu izroče oni trije poslanci v svrhu preganjanja radi hudodelstva veleizdaje.

Ako se uvažuje, da na Hrvatskem v resnici gospodari pod krinko ustave samo peščica ljudi in da vsa sodišča do najvišje instance sodijo po povelju, kar se je že tolikokrat dokazalo, potem se ve, da tiči v tem aktu dobro premišljen načrt.

Procedura bo zelo lahka: drž. pravdnik toži, to se pravi, to žele »oni gorci«, a temu ukazu se mora pokoriti tudi poslanska večina v saboru. Saj vedo dobro ti ljudje, da izgubi mandat in razne sinekure, kdor bi se drnil nasprotovati onemu ukazu. Da ta migljaj razumejo tudi naši sodniki, je pač tudi umljivo. Tako funkcionira pri nas vse izvrstno, kakor na pritisk gumba — vse figure se gibljejo in krečejo, kakor želi vohovni režiser.

Že v sodnijski prošnji za izročitev samo se izraža vse tiranstvo naše vlade, ki si prav nič ne pomislija uničiti zadnji ostanek svobode govora, ki je ostal samo še v saboru. Khuen je radi ostrih napadov na svojo osebo dal dr. Potočnjaka izključiti iz 70 saborskih sej, sedaj je pa madjaronom, ker se zasedanje približuje svojemu koncu, taka kazna preslaba.

Tendence takega postopanja s strani madjaronov je jasna. Z reško resolucijo se je narodna opozicija predstavila svetu kot »regierungs-fähig«, a to je največji udarec za madjarone, ki so dosedaj vso opozicijo vedno ovajali kot revolucionarno in s tem pridobili od najvišjih krogov sankcijo za najhujša nasilstva na Hrvatskem.

Ta dogodek v saboru jim je zelo dobro došel: na zgornj je treba pokazati posebno lojalnost, ki je tako neizmerna, da je pripravljena celo

teptati narodno suvereniteto, in spodaj pa je treba ostrušiti vse renitentne duhove, ki postajajo morda nevarni.

Naša opozicija je žal potrebovala nekaj dni, da se je spomnila, kaj ji je treba storiti. Šele včeraj je predložil dr. Banjavčić nujni predlog, v katerem zahteva, naj se sabor odgodi, dokler se ne reši vprašanje o imuniteti in dokler se ne odbije atentat na sabor s strani državne oblasti. Pri razpravi o tem predlogu je najboljše govoril dr. Mažuranić, ki je z ostrimi besedami označil vso grozoto uničenja imunitete. Vinković in Harambašić sta se omejila na izjave, da nista žalila kralja, marveč da sta obsojala dualizem in da ne bosta niti pod zaščito imunitete veleizdajnika.

Večina je seveda odbila Banjavčićev predlog, sprejela je samo drugi del predloga, ki določa, da ima imunitetni odbor brez odlaganja predložiti svoje poročilo o tem slušaju saboru.

A med tem dokazujejo službeni in vladni organi z najprozornejšo sofistiko plačenih šmokov, da se ti poslanci lahko izroče vkljub njihovi imuniteti. Opozicijskim časopisom, ki polemizirajo z njimi, se konfiskuje odgovori! No, zdi se vendar, da ne bo prišlo do izročitve.* Madjaroni bodo sprejeli Vinkovićevo in Harambašićovo izjavo kot opravičenje; saj so še s samo zahtevo državnega pravdnika dosegli to, kar so hoteli: od sedaj visi tudi nad poslanci Damoklov meč.

V tej situaciji se pa lahko ume besede »Pokretov«, ki so bile seveda zaplenjene, da je proti madjaronskemu tiranstvu umestna edino ta taktika: s skrajno energično in odločno borbo izizvati čimvečja nasilstva, jih dovesti do absurdnosti in pokazati ta despotizem v čim najžarkjeji luči.

* * *

Dočim se na eni strani podirajo zadnji temelji naše ustave, nimajo naši klerikalci drugega posla, kakor da nabirajo podpise za protest proti zakonskemu načrtu o ureditvi interkonfesionalnih razmer. Pisal sem že o tem, da je ta načrt najreakcijsnejši, kar si jih more misliti moderen človek.

V njem se ne samo ne dovoljuje brezkonfesionalnost, marveč tudi ni dovoljen prehod iz krščanske konfesije v nekrščansko, a o civilnem zakonu kakršnekoli vrste ni v njem niti govora. Naši klerikalci se na primer najbolj protivijo določbi o pokopališčih, v kateri se odreja, da se pripadnik one konfesije, ki nima v dotični občini svojega pokopališča, sme pokopati na obstoječem pokopališču druge konfesije —

*) Kakor se reškemu »Novemu Listu« telefonira iz Zagreba, je imunitetni odbor, čigar poročevalce je dr. Egersdorfer, res sklenil, da se dr. Vinković in drug. ne izroče! Opomba uredništva

toda ločeno in brez vsakršnih verskih funkcij.

Toda klerikalcem ni dovolj — oni zahtevajo v svoji krščanski ljubexni do bližnjega, naj se mrtva trupla pripadnikov drugih veroizpovedanj pokopavajo za plotom!

No, mi se ne čudimo našim klerikalcem, da so tako predrzni: ako se jim ponuja prst, zakaj bi ne segli po roki?

Ako se jih madjaroni, ki sicer kažejo toliko poguma nasproti narodovim svobodomščinam, tako boje, zakaj bi krišči ne dosegli še več.

Naprednim elementom je pa še ljubše, ako pače ta zakon: bolje je namreč živeti brez takega zakona in čakati na čas, ko bo mogoče docela obračunati s klerikalno nesposobnostjo. △

Balkanska pisma.

Mednarodna flotna demonstracija in balkanske države. — Srbsko posojilo. — Jugoslovanska čitalnica v Belgradu. — Belgrajska trgovska omladina. — Vtiak klerikalnega shoda v Belgradu.

Belgrad, 4. decembra.

(—ut.) Rusija in Avstro-Ogrska sta izročili po svojih odposlancih v Belgradu in Sofiji srbski in bolgarski vladi noto, ki so jo ustmeno podprli tudi odposlanci ostalih latentnih sil. V tej noti se govori o flotni demonstraciji evropskih sil proti Turčiji in se dostavlja, da sile vztrajajo na svojem že večkrat izraženem stališču, da ostane na Balkanu status quo in da zato odsvetujejo balkanskim državam vsako pomaganje revolucijskega gibanja v Macedoniji, ker bi vsako tako gibanje moglo Macedoncem donesti samo škodo, koristi pa nobenih. V noti se govori tudi o tem, da bi reformna akcija v Macedoniji bolj napredovala, da se posamezne macedonske rase ne bojnijejo neprestano medsebojno, kar zelo ovira reformno delo. — Ista nota je gotovo izročena tudi grški vladi, četudi do momenta, ko to pismo pišem, še ni prišla iz Aten nobena vest o tem.

Vsebinska note bi se lahko na kratko označila z besedami: Vi, balkanski narodi, bodite mirni in pridni, ker se za vašo usodo briga Evropa. Vi ste še mladi in preveč vročerkvni, pa bi lahko naredili kako neumnost, a jaz, Evropa, sem že priletna dama in nimam nobenih želj za avanturami, pa bom vse lepo in prav storila — za se in za vas, ljubi moji otročiči...

Pa, šalo na stran. Stvari faktično stojijo tako, da je za balkanske narode momentano najbolje, da mirno pričakujejo rezultatov evropskih reform v Macedoniji. Revolucija je sicer zelo simpatična stvar, ali Macedonija se nikdar ne bo osvobodila z revolucijo, nego treba delati na njeni osvoboditvi na drug način. Predvsem je potrebno, da

Galie v prilogi.

vlažnih stenah. In ko čutijo gorzkoto solnce, vzplamti v njih ves dolgo zadžani gnev in srd proti tlačiteljem. Tudi ruski milijoni so politično še napol slepi.

Žalostne novice prinaša brzogaj iz Rusije. Ali kdor pozna rusko naravo, temu vse to ni uganka. Brž ko so bili etrci najtežji okovi, so se začele rušiti tudi one sponke, ki jih nalaga moderna država vsakemu državljanu. V bistvu dosedanje ruske države leži, da vse odreže pokorščino, da vsako kolo preneha teči, ako pride v nered glavni parni stroj. Ona inertna pasivnost je bila vrlo značilna za rusko absolutno državo. Pomikanje lastne iniciative je bil vedno eden najhujših nedostatkov ruske birokracije in tudi vsega ruskega naroda. Ali ruskemu narodu bo usojeno enkrat vendar uživati v miru vse ugodnosti, ki jih nudi svobodna država. Njegove sile se bodo postotile. In zgodovina bo pisala, da je bila tam na slovanskem vstoku nekdanj država, ki je bila vkljub vsej svoji navidezno ogromni moči vendarle zaničevana in osovražena od vseh svobodoljubnih ljudi, države, podobna težki svinčeni kipi, ki je nešteto duš tlačila in ugonabljala, država, ki ni

imela v sebi nikake prave notranje sile. Staro vseslovanstvo a svojimi skoraj izključno političnimi cilji je leglo v grob, grom topov na Daljnem Vstoku je bila godba pri tem mrtvaškem sprevodu. Žvel novi kralj! In ta kralj je kulturno vseslovanstvo, ne več vseslovanstvo dnevnih politikov, sumljivih pustolovcev, generalov in činovnikov, ampak vseslovanstvo učenjakov, pisateljev in umetnikov. Avstrijski Slovani so grešili nasproti ruskemu pokretu. Za rusko svobodo niso imeli mnogo smisla. Nô čudnega se jim ni doje zdevalo, da Rusi še nimajo svoje decembrske ustave, da so milijoni izročeni milosti in nemilosti nekakih nadljudi. Sicer je pa to skoraj razumljivo. Staro in Mladodebi, Staro in Mladoslaveni so čutili na lastni koži, kako hinavska in krivična je lahko vsaka ustava, in na Rusko prišedši so mogoče vzkliznili: Kaj imamo od ustave? Saj daje ona našim sovražnikom le orožje v roke, da nas lahko ubijajo najliberalnejši in najsvobodoljubnejši Schmerlingi. In avstrijski Slovani so pozabljali, kako grenko in težko je, ako je vladarjeva moč neomejena. Da so pa velike slovanske stranke, kakor mla-

dočeska, vedno zagovarjale ruski absolutizem, to ima tudi svoj vzrok. V svoji zunanji politiki so morale imeti nekako trdno točko, ki jim pa ni mogla nuditi taka neenotna skupina, kakršna je neorganizovana inteligenca, ampak država. Zastopniki večine deškega javnega mnenja so bili v tem oziru državni realisti, ki so edino čislali ono navidezno silo. S cer pa ne pozabljajmo, da ni ruska država sama kriva tej strašni deorganizaciji ruskega življenja. Ona je le glavna komponenta paralelograma sil, ki so privedle Rusijo do porazov na mandžurskih bojiščih in na velikem oceanu, in do onega razpadanja državne discipline. Vse polno drugih činiteljev je, ki so tudi usodopolno delovali. Taki činitelji bi bili na primer: Ruska zemlja in podnebje, psihični ustroj. Istina je pa, da ostanejo Rusi po manifestu to, kar so bili pred njim. S carjevim podpisom se ni izpremenil značaj sto milijonov, ostali so »h latnici« in dobrodušno-nasilni, po svoji pretežni večini veliki otroci, kakršni so bili prej. Zaradi tega se ni treba čuditi, ako se ruski narod ne bo obnašal v novostvorjeni dumi kakor angleški lordi, delavci in tovarnarji.

Posledica zgodovinskih dogodkov na Ruskem je, da se približujejo Rusi in Poljaki. »Tradicionalno« je bilo dosedanje nasiranje avstrijskih Slovanov o teh največjih slovanskih plemenih. Zanimivo je mnenje, ki mi ga je razodel o tej preporpi točki veliki Polak Ludovik Gumplovič. Pravil mi je, da se mu to ne dočlepa čudno, ampak naravno, da so se avstrijski Slovani vedno bolj ogrevali za Ruse nego za Poljake. Bati se je le nečesa. Dokler je pritiskal absolutizem na vse ruske podanike, je simpatizovala ruska inteligenca a tlačenimi Poljaki. Brž pa ko se položaj izpremeni, brž ko bodo Rusi svobodno dihal, nastaja nevarnost, da bodo začeli naglašati rusko državno misel.

V spomin mi prihaja nepozaben večer, ki sem ga preživel pri učitelju petrogradskega vseučilišča. Samovar je kipei in slovenska beseda mi je donela na uho. Ivan Prijatelj mi je sedel nasproti in mi pravil o svojih ruskih vtiskih. Globeke in tehtne so bile njegove besede in pričale so o njegovi zmožnosti, z ostro besedo orisati vsako stvar. In ko sem govoril z njim o Poljakih in F n h, ušla mi je beseda »Staatsraison.« Zguban-

čilo se mu je na to čelo in rekel mi je: »Ta beseda je dobra, da pokrije vsako podlost.« Ljube bi mi pa bilo, ako ona trda beseda, ki vzemirja vsakega intelektualca ne bi bila v slovarju, kjer se nahaja tudi beseda država.

Knjiga je bila napisana ob času, ko se na Ruskem niti svitati še ni začelo. Srečen sam, ko vidim sedaj, da se po razvitu že pripravlja pravi soladni vzhod. Mogoče je sicer, da reškoja še enkrat uduši v prvi to mlado svobodo, ali zmaga ne more biti trajna.

Kdo mora po ravni poti priti do spoznanja tega, kar se kreje nejasna bodočnost? Človek tava po temi, kakor v podzemski jami, kjer se poti savijajo in zavajajo potnika z gorečo bakljo v roki. V maršnem ne bočem ustregel čitatelja. Knjiga je bila dovršena še začetkom novembra 1904 in medtem se je Rusija izpremenila, kakor ne bi pričakoval najnestrpnejši revolucijonar. Eno spoznanje je pa za človeka neprecenljivo. Po večnih zakonih se vse odigrava ne samo v vsemirju, ampak tudi v državi. Onemu, ki v to veruje, je neumljivo in zoprn vsak nenaraven skok, paš pa razumeva razvitek in se klanja njegovim zakonom.

Bolgari že enkrat sprevidijo, da macedonskega vprašanja ne bodo rešili na ta način, da iztrebljujejo po Macedoniji Srbe, ker jih iztrebiti ne bodo mogli — jih je preveč tam. Med Srbi in Bolgari v Macedoniji bi moral nastati mir, v katerem bi se omogočilo medsebojno kulturno tekmovanje, a obenem bi morali Srbija in Bolgarija podpirati reformno akcijo evropskih velikih sil, da se obupno stanje, v katerem se nahaja srbski in bolgarski življenj v Macedoniji, vsaj deloma popravi.

Revolucionarna politika kneza Ferdinanda je dosedaj samo škodila Macedoncem. Bodimo iskreni in priznajmo: Bolgarski „komiteji“ so za macedonskega seljaka ravno tako nadloga kakor turški askeri. Askeri jemljejo kmetu denar in vse, kar jim pride pod roko, a isto delajo tudi „komiteji“, ki razpisujejo neznosne davke, katere potem s silo — ako se jim prostovoljno ne da — jemljejo od ubogih seljakov, ki razen telesa in duše skoraj ničesar nimajo več! Humanost zahteva, da se že enkrat preneha s takim „osvobojenjem“ macedonske raje.

Srbija in Bolgarska se morata sporazumeti, drugače bo Macedonija izgubljena za Jugoslovanstvo!

Ono, kar smo videli pri poslednjem projektovanem, a ne izvršenem posojilu dr. Pačua spomladi, ponavlja se danes pri posojilu, ki ga je v Bruslju podpisal mladi finančni minister dr. Marković. Javnost je s posojilom a priori, dokler so pogoji, pod katerimi je sklenjeno posojilo, docela neznani, nezadovoljna in ga napada, a branita ga samo „Odjek“ in „Dnevni List“, vladina organa. Meni se dozdeva, da v Srbiji spleh nobeno posojilo ni simpatično — kar je tudi razumljivo — in da je časopisje vedno hudo opozicijsko, kadar je na dnevnem redu vprašanje o posojilu. V ostalem, posojilo se predloži v kratkem narodni skupščini in potem, ko bodo znani vsi pogoji, pod katerimi je ono sklenjeno, se bo šele mogla o njem izreči končna sodba. V javnosti prevladuje mnenje, da posojilo v skupščini propade, ker da so mnogi poslanci — posebno kmetje — iz vladne stranke nasprotni vsakemu posojilu sploh.

Jaz nečem biti prerok, nego bom mirno čakal, dokler posojilo ne pride pred parlament in bom potem šele govoril o njem.

Jugoslovska ideja je v Belgradu padla na rodovitna tla. To niti čudno ni, ker se je tukaj tudi rodila, vsaj zadnji jugoslov. pokret, ki je zasnovan na širši podlagi, kakor navadno, se je začel v Srbiji. Sedaj nameravajo ustanoviti v Belgradu jugoslovskega čitalnice, v kateri bi stali občinstvu brezplačno na razpolago vsi jugoslov. književni in večina političnih ter strokovnih listov. Ideja je zlasti vredna. Sicer je to še vedno ideja, ali jaz, ki iniciatorje dobro poznam kot ljudi, ki nimajo samo dosti navdušenja, nego tudi

v dovoljni meri jeklene volje za delo, trdno verujem, da se ideja v kratkem realizira.

Potreba take čitalnice je evidentna. Ona bo izborna služila medsebojnemu spoznavanju, posebno ako se slične čitalnice ustanovijo tudi v Ljubljani, Zagrebu in Sofiji, a pozneje tudi v drugih večjih jugoslov. mestih. Od navdušenega kričanja o potrebi jugoslov. zajednice smo postali že hripavi — treba je, da nam tudi roke postanejo žuljave od dela! S kričanjem smo naše skupne sovražnike samo plašili, a z delom jih bomo ubijali.

Moja želja je, da bi mogel v kratkem poročati o otvoritvi jugoslovske čitalnice v Belgradu, in upam, da ne bom dolgo čakal.

V Belgradu obstoji že dolgo let sila simpatična organizacija, ki ima skromen naslov „Beogradska trgovska omladina“, ali je izredno delavna in ima velikih zaslug za razvoj srbskega trgovstva in obrti. Ta organizacija pošilja vsako leto lepo število mladih dečkov v napredne še države v zapadni Evropi (Nemčija, Francija, Švica), da se izučijo različnih obrti in se potem kot spretni obrtniki in kot ljudje širjih pogledov na svet vračajo v svojo domovino. Pa tudi drugače ta organizacija vpliva na starše, da ne pošiljajo svojih otrok preveč v srednje šole, ker inteligencije ima Srbija takointake že odveč, a dobrih obrtnikov primanjkuje. V svojem organu, „Trgovinskem Glasniku“, ki je eden največjih in najuglednejših srbskih dnevnikov, trgovska omladina vedno naglašda, da je kruh obrtnikov in trgovcev brezskrbnejši kakor kruh uradnikov in zato naj se omladina čim več posveča obrti in trgovini. In ljudje poslušajo te pametne nasvete. Sedaj je v Srbiji že lepo število spretnih obrtnikov, ki so se izučili v inozemstvu in vsi v domovini dobro izhajajo — bolje, kakor marsikaj njihovih tovariš, ki je hotel biti „gospod“, pa je odšel na gimnazijo in ima sedaj kot uradnik celo legijo „predpostavljeneh“, ki imajo pravico, vsak dan ga „sekirati“.

O tem bi lahko premišljevali tudi Slovenci.

V ljubljanskem hotelu „Union“ so slovenski klerikali zopet enkrat slovesno naglašali, da oni niso slovenska, nego c. kr. hofratska stranka. Prosim cenjene čitatelje „Slovenskega Naroda“, naj mi oprostijo, da se pečam v tem pismu tudi s tem zgodovinsko važnim dogodkom, ko smo Slovenci dobili novo „ljudsko“ stranko. Stvar v istini ne spada v „Balkansko pismo“, ali hočem reči samo to, da je imenovani shod radi protinarodnih tendenc, ki so bile na njem zastopane, naredil v Belgradu najslabši vtisk. Bratje Srbi ne morejo pojmiti, kako se more kaka slovenska stranka toliko zavzemati za politiko onega Dunaja, ki Slovincem zadaja vsak dan vsaj en močan udarec. In v istini, to je ne-

pojmljivo celemu svetu, samo hofratu Šukljetu se zdi naravno.

Eden najuglednejših beogradskega dnevnika, „Politika“, piše o tem shodu in se silno čudi, kako se je mogel Šuklje toliko zavzemati za dunajsko politiko, a potem pravi doslovno:

„Ova je stranka zadobila preko sveštenstva većinu u slovenačkom narodu, ali nema gotovo nikakvog oslonca u inteligenciji. Zbog toga se ona i zauzima za opšte pravo glasanja.“

„Slovenačka inteligencija zbija se sve više u redove liberalne stranke i oduševljeno traži sporazum sa ostalim jugoslovenskim narodima, da bi stresla sa svoga naroda okove, koje mu je nabila austrijska policija uz pomoć katoličke crkve.“

Ej, Slovenci, Slovenci! Koliko časa se bodete še dali za nos voditi od „narodnjakov“ kalibra Šuklje, Šusteršič itd.?

In Šuklje namerava, da nas v državnem zboru javno, pred celim svetom, označi kot najponižnejše hlapce dunajskih tiranov! Sramota je to, da taki ljudje zastopajo slovenski narod! Sramota je to za volilce...

Državni zbor.

Na Dunaju, 8. dec.

V včerajšnji seji je najprej pravosodni minister odgovarjal na nekatere interpelacije. Potem se je začelo razpravljati o nujnih predlogih, najprej o nujnem predlogu poslance Čhoca zaradi posredovanja ministrskega predsednika v ogrski krizi. Posl. Čhoc je govoril poldrugo uro ter ostro prijelmal vlado, očitajoč ji germaniziranje na Čskem.

Posl. Fresl se je baval s koncentracijo vojaštva na Čskem, češ, da je največja podlost, da se češki narod po nepotrebnem s vojaštvom izsiva. V nadaljnjem svojem govoru je napadal Vsenemce in socialne demokrate, veld česar je prišlo do ostrih konfliktov s poslanci napadenih strank. Govornik je zagrozil, da bo njegova stranka na Čstem vojaštvu spuntala. Za to grožnjo ga je predsednik ukoril. Pri glasovanju so bili za Čhoco predlog le trije glasovi.

Posl. Stein, ki je nato utemeljeval svoj predlog glede razmerja Avstrije napram Ogrski in glede uvedbe personalne unije, je besnel nad vlado, krono, socialnimi demokrati in nemškimi strankami. Dokazoval je, da je Ogrska od leta 1867. do 1900 požrla pet milijard, v Avstriji pa vlada lakota. Zahteval je, naj se vzame civilni listi 1 milijon goldinarjev za zavarovanje delavcev za starost.

Ministrski predsednik baron Gautsch je odgovarjal na njegove napade ter posebno ostro zavračal napade na krono in dinastijo. Končno je prosil zbornico, naj zavrne Steinov predlog, ki bi pomenil raztrganje monarhije.

Razprava se je nato prekinila. — Prihodnja seja bo v ponedeljek.

Za Gradcem Dunaj.

Dunaj, 8. decembra. Kakor štajerskim volkovom slovenske ovee, tako kalije vodo nemškimi volkovom na Dunaju češke ovee. Včeraj je sklicala po graškem vzoru nemška ljudska stranka na Dunaju politični shod proti češki poplavi na Dunaju. Sklenilo se je ustanoviti nemški narodni svet iz 10 članov vseh nemških naciono-nalnih društev, ki morajo skrbeti za vaustvo nemškega značaja Dunaja, da ne dosežejo Čhi svojih zahtev glede volilne pravice, šolstva i. t. d. — Krepki češki valovi bodo te umetne nemške pilote z lahkoto odnesli.

Kriza na Ogrskem.

Fejervaryjevo ministristvo odstopi?

Budimpešta, 8. decembra. V avdienci dne 10 t. m. se odloči usoda Fejervaryjevega ministristva. Sedaj so tudi v vladnih krogih prepričani, da je položaj tako kritičen, da se ministristvo ne more več držati.

Minister Lukacs drugič propadel.

Budimpešta, 8. decembra. Pri včerajšnji ožji volitvi v državni zbor v Budimpešti je ostal minister Lukacs s 736 glasovi v manjšini. Izvoljen je Kossuthovs Nemeth. Agitatorji neodvisne stranke so med volitvijo nosili okoli črno-rumene lepake, da je Fejervaryjevo ministristvo že padlo.

Nesloga v koaliciji.

Budimpešta, 8. decembra. Zaradi splošne volilne pravice je nastala v koaliciji velika nesloga, tako da se v kljub tridnevni seji ni ničesar sklenilo.

Mir v Budimpešti.

Budimpešta, 8. decembra. V političnih krogih je nastal mir. Vsi komitatni uradniki so se vrnili na delo, noben ni bil suspendiran. Tudi štrajk škro-stavcev je končan.

Konflikt s Turčijo.

Carigrad, 8. decembra. Turška vlada je naznanila svojim zastopnikom pri velesilah, da je sprejela finančno kontrolo za Macedonijo. Otoka Lemnos in Mitilene sta še vedno zasedena. Poslaniki še vedno pričakujejo odločitve velesil.

Sofija, 8. decembra. V včerajšnji seji sobranja je izjavil ministri predsednik Petrov, da bo vlada podpirala reformno akcijo velesil v Macedoniji toda odklanja vsako odgovornost za vse posledice sedanega položaja na Turškem. Finančna kontrola ne bo prinesla zboljšanja v položaju prebivalstva, dokler bo Turčija podpirala grške in srbske črte.

Carigrad, 8. decembra. Velesile so izročile danes Turčiji skupno noto, katere vsebina je še tajna.

Dogodki na Ruskem.

Umor generala Saharova.

Berolin, 8. decembra. Sedaj šele je znano, da je bila ženska, ki je ustrelila v Saratovu bivšega vojnega ministra, sedanjega gubernatorja Saharova. Žena je prišla v njegovo stanovanje z izgovorom, da želi z gubernatorjem nujno govoriti; ko je vstopil Saharov v predsoho, je trikrat nanj ustrelila. Morilka je povedala, da je le izvršila smrtno obsodbo, ki jo je izrekel nad Saharovom revolucionarni odbor, ker je Saharov po kmetijskih puntih grozovit nastopal. Vodil je od kraja v kraj večji oddelek navadno pijanih kozakov. Povsod je silical kmete skupaj ter vprašal vsakega posebej: »Ali priznaš, da si ropal in požigal?« Odgovor je bil vedno: »Ne prezvišeni!« Nato je Saharov zaklical: »Koraki naprej!« in začelo se je živinsko pretepanje in trpinčenje.

Kaj je resnica o atentatu na carja.

Petrograd, 8. decembra. Car je hotel v pomirjenje ljudstva izdati manifest, s katerim bi se na dan otvoritve gosudarstvenne dume izdala konstitucija. Ko je car sedel pri mizi ter manifest čital velikim knezom, se je veliki knez Boris Vladimirovič zadel ob carja, da mu je padlo pero iz rok. Ni pa še pojasnjeno, ali se je to zgodilo namenoma ali slučajno. Res pa je, da manifest še do danes ni podpisan.

Izgredi proti Židom.

Moskva, 8. decembra. V Ivanovu, na progi moskavske železnice, je oddala hči zdravnik, Židinja Olga Henkin, težak kovček hranit. Ker se je zdel uradnikom kovček sumljiv, so ga odprli ter našli v njem 10 revolverjev in 400 paton. Ko je prišla Židinja zvečer s svojo prijateljico na kolodvor, je obkolila kolodvor velika množica, ki je kričala: »Pobijte Židinj!« Postajenačelnik je dekleci spravljal na varno, a ker je množica grozila kolodvor razdrti in zažgati, je postajenačelnik Židinj izročil. Množica je Olgo takoj na živinski način pobila, njeno spremljevalko pa smrtno ranila. Potem se je začelo po mestu splošno preganjanje Židov, pri čemer je bilo deset oseb ubitih.

Položaj na Finskem.

Petrograd, 8. decembra. Novi senat, ki se je zbral 4 t. m., je sklenil izdelati nov deželnozborski volilni red. Dne 6 t. m. je prišel v Helsingfors novi vrhovni gubernator Gerrad ter bil navdušeno sprejet.

Novi gubernator v Moskvi.

Moskva, 8. decembra. Admiral Dubašov je imenovan za vrhovnega gubernatorja v Moskvi.

Na devinski skali.

Zgodovinska povest.

Peti del.

(Dalje.)

Hasan je prinesel Jurju meč in sulico in bodalo, vse je Juri natančno pregledal in potem začel devati nase oklep in oblačiti železne rokavice. Med tem se je pogovarjal s Komoljo.

»Si-li pregledal skladišča, kjer je shranjeno orožje?«

»Da.« Komolja je ljubil kratka vprašanja in je rad dajal kratke odgovore.

»Si-li pregledal nasipe in zidovja?«

»Da.«

»Si-li pregledal shrambe z žilili?«

»Tudi ta sem pregledal,« je odgovoril Komolja in ni me strah, da bi nam zmanjkalo orožja in živil, ali —«

»Kaj misliš reči,« se je začudil Juri, ko je Komolja nenkrat sredi stavka umolknil. »Ali nama utegne česa zmanjkati?«

»Zmanjkati nam zna vode,« je nekako otožno dejal Komolja. »Oh,

ta kraški svet! Na vodnjake, ki smo jih pripravili in kamor smo s toliko težavo navozili vode, se ni zanašati. Voda se izgublja iz njih, a studence, ki bi nam lahko dajali vodo, leži zunaj nasipov. Če bi hodili tja po vodo, bi vsako kapljo vode morali plačati s človeško krvjo.«

»Tiho, tiho!« je velel Juri. »Nikar ne govori tako glasno. Ko bi naju kdo slišal. Tudi jaz sem že na to mislil in zelo se bojim, da nam zmanjka vode. Toda za največjo silo je vendar preskrbljeno.«

»Kako?« je s začudenjem vprašal Komolja. »Če obkolijo sovražniki vas, moramo že umreti.«

»Ne, Komolja,« tega se ni bati. Glej, moj stari oče je imel v službi imenitnega stavbnika, ki je presidal ves senožetiški grad. Utrdil ga je krepko. Utrdil pa ga ni samo, da bi mogel kljubovati zunanjim sovražnikom, nego tudi lastnim podanikom. Že večkrat se je zgodilo, da so Senožetani z drugimi kmeti vred napadli ta grad in zato se je moj stari oče osiral tudi na tak slučaj. Kraška zemlja je polna skrivnostnih votlin in podzemskih voda. Tisti stavbenik, ki je popravil in presidal

grad, je sezidal tudi skrit ven vod. Pod zemljo je napeljal cevi in kdo ve, odkod se staka voda v globoko jemo, ki je skopana pod stolpom. Delavec, ki so kopali in zidali ta vodnjak, je moj stari oče vse poslal v južno Italijo, odkoder se niso nikdar več vrnili. Stavbnik je sam izvršil zadnja dela.«

»In se ni nikdar več povrnil iz tajinstvenega vodnjaka,« je pristavil Komolja.

Juri je prebledel in tiho dejal:

»Kaj ti je tudi to že znano?«

»Da — in reklo se mi je, da se je usmrtil sam, samo da bi nihče ne poznal skrivnosti podzemskega vodovoda senožetiškega.«

»V tem osiru si v smoti, moj ljubi Komolja,« je smešljaje rekel Juri. »Stavbnik je poneorešil, prav ko je končal svoje delo. Toda skrivnost podzemskega vodovoda je zapal svojemu sinu in ko je ta ležal na smrtni postelji, je razodel svojo tajnost mojemu očetu. Bil sem še otrok, ko me je moj oče peljal v klet tega starodavnega stolpa in mi vse pojasnil. Od tedaj nisem bil več v teh skrivnostnih podzemskih prostorih. Treba je, da grem sopot dol.

Šel bi sam, toda zgodi se lahko, da me zadene v boju kaka nesreča. In zato je treba, da še kdo pozna to rodbinsko tajnost.«

Juri je za hip umolknil in potem tako na lahko dejal:

»Odlodil sem se, da vzamem tebe, Komolja, seboj.«

Komolja je dobro čutil, kaj je s tem hotel reči Juri, ali niti z najmanjšo gesto ni izdal svojih misli.

»Saj pozna to tvojo tajnost vendar tvoj bivši varuh,« je dejal ravno-dušno. »Vzem vendar Tomaža Retuskega s seboj.«

»Tomaž je častivreden junak, ali te tajnosti ne morem drugemu zupati, kakor tebi,« je dejal Juri. »Tomaž bi takoj razkril to tajnost, če bi v vasi pogrešali vodo. Dokler je ta tajni vodovod vsemu svetu neznan, nam bo v neizmeren korist, a lahko bi postal naša poguba, če bi ljudje zanj izvedeli.«

»To je res,« je menil Komolja. »S tem, da ste spodili Rajmonda, se ne niste odkrili vseh izdajalcev. Gorje nam, če bi eden teh izdajalcev izvedel za tajni vodovod.«

V tem hipu je vstopil Hasan in je prinesel Jurju večerjo. Hasanov

vstop je presenetil Jurja in Komolja. Obema se je zdelo, da je to poseben slučaj, da je vstopil Hasan ravno v trenutku, ko sta govorila o izdajalcih. Nehoté sta se Juri in Komolja spogledala in ko je Hasan zapustil sobo, je vprašal Juri:

»Kaj misliš ti, Komolja o tem mojem sužnju?«

»Ne vem, kaj naj rečem. Ko bi bil jaz v njegovi koži, jaz bi Vas sovražil iz vse duše.«

»Ali saj je vendar na svoja nšesa slišal, da se jaz Zulejke nisem nikdar dotaknil; slišal je to v trenutku, ko je moral verjeti mojim besedam, saj sem jih potrdil s prisego. Hasan ve, da so me rimski maščniki krivično iz lažnjivo obdolžili. Zakaj naj me sovraži?«

»Zato — ker ve, da Vas Zulejka ljubi.«

»To vendar ni moja krivda.«

»Čemu bi se o tem prepirala? Pojdiva raje gledat, kako je s podzemskim vodovodom.« S temi besedami je Komolja naredil konec pogovoru, ki se mu je zdel povsem brezploden in je Jurja opozoril na vso resnost njegovega položaja.

(Dalje prih.)

Bülow o zunanjem položaju.

Berolin, 8. decembra. V razpravi o proračunu za vojno mornarico je v nemškem državnem zboru izjavil kancelar Bülow, da zunanji položaj ni zadovoljiv, da je treba posebno računati z veliko nevoljo javnega mnjenja na Angleškem proti Nemčiji. — Zaradi tega govora je angleško in francosko časopisje zelo nevoljno, češ, da sta nemški cesar in Bülow zatrobila alarm. Oba sta govorila, da je položaj resen ter da grozi nevarnost. Toda ni res, da bi taka nevarnost grozila iz Francije ali sploh od zunaj; nevarnost je le z nemškimi mošnjic.

Dopisi.

Iz Mirne na Dolenjskem.

Mnogo je bilo v »Slov. Narodu« že čitati o našem surovem župniku Antonu Kocijančiču in njegovih podreptih, ki so večinoma člani izobraževalnega društva mirskega. Župnik Kocijančič je bil prvi, ki je vsejal pri nas sovraštvo in prepil, kar posnemajo vsak čas njegovi »dobri kristjani«. Znano je, da se je Kocijančič tepel svoj čas v privatni hiši z Zantovim Nacetom in mu raztrgal pri tem suknjič, kakor Nacetjemu. 5. novembra se je tepel župnik v cerkvi z mežnarjem. Udaril je tega za uho, a tudi cerkovnik nista mirno, ampak vrnil zausnico in Kocijančiča vrhutega suval v trebuh ter ga sgrabil, misleč ga vleči v drvarnico. Vprašamo škofa: ali se ni cerkev oskrnila, ker je bil Kocijančič s šolo prepasan, ko se je tepel? Na dan Vseh svetnikov je oznanil naš župnik, kako moramo iti vsi v redu pri procesiji na pokopališče, katere se boše tudi on udeležil varedi med moškimi in ženskami. Res smo se udeležili procesije po določenem redu, ko smo pa spraševali za Kocijančiča, smo izvedeli, da je dal vpred v svojo kočijo konje in se v kočiji za procesijo peljal. Ko smo videli, kako se je župnik zlagal, nehali smo moliti in iz marsikaterih ust je bilo slišati precej robato besedo, marsikdo je pustil procesijo in šel domov, mesto na pokopališče. Kocijančič se je izgovarjal potem, da se je zaradi blata peljal. Po vinskem biro je pa Kocijančič lahko po blatu korakal peš in mu ni to blato nobene ovire delalo, da je vsako še tako zamazano tukajno staknil. Ker je cerkovnik 5. novembra klofotal in suval Kocijančiča, ukazal mu je ta, da mora iti v Rim, da dobi odvezo za ta svoj greh. Mežnar se je smejal tem besedam, češ, ko pojde moja babnica v krstnem v Rim, greva skupaj, samo za popotovanje mi plačajte. Kocijančiča je to norčevanje razjelo, da je vzel mežnarju dne 29. novembra cerkvene ključke ter mu prepovedal vsako opravilo v cerkvi, češ dva meseca naj se pa izgubi od tod. Mežnarstvo je podelil Kocijančič pismočisti Ivanu Marnu, ki je pa ostal le 48 ur cerkovnik, potem mu je pa naš Tone spet odvezel cerkovniško moč in oblast, ker je imel Marn znanje s štirimi klerikalnimi dekleti, med temi tudi s Kocijančičevo nečakinjo. Kakor je pa Kocijančič kot duhovnik poln vseh grehov, tako ga tudi kot gospodarja ni moglo postavljati na odlično mesto. Davkov kar ne more plačevati in tako so mu pred kratkim zarubili tri prešiče. Ker ni šel vkljub opetovanjem povabilom v davčni urad navest cerkvene dohodke, počili so ga tam za 20 K, katere bo plačal rad ali nerad. Kočijančič grmi nedeljo za nedeljo na prižnici zoper pijanost, a svoje kuharice ne vidi, akoravno je skoraj vsak dan v rožicah. Kocijančič je tudi predsednik izobraževalnega društva; ni se čuditi, da so udje izobraženi po njegovem kopitu. Krojač Rajmund Marn, revizor izobraževalnega društva je 26. novembra na cesti pri županu tako pretrepal nekega 16letnega dečka, da je revožu, ko je na tleh ležal, izbil s čevlji prednji zob. Marn se bo gledal zaradi tega s sodiščem oči v oči. Sin Rajmunda Marna kot pravi divjak vedno grozi, da bo zaklal svojo mačeho in svojega 14 dni starega brata. O njegovi posurovelosti naj pričajo njegove besede, ki jih je izustil 30. novembra, ko se je do nagega slekel in dejal oduhu: »Tu me imaš, pa me ssekaj ter naredi klobase iz mene, v pol ure jih boš že lahko jedel z mačeho.« Ta vzorcin je star 17 let. Župnikova velik prijatelj je tudi Peter Roštan, ki ga je pa zadela velika nesreča, da je moral iti sedem mesecev sedit v zaklenjeno stanovanje, ker se je krvavo pretopal in vrgel kamen v županovo hišo. Ta Roštan je lani Kocijančiču pri agitiranju za občinske volitve največ koristil in mu je Tone plačal

največ, da je nosil zastavo 13. decembra v znak klerikalne smage. Vredna prijatelj Kocijančičeva sta tudi Ivan Bule in njegova žena, ki sta neko nesakonsko 12letno dekle tako pretrepala, da sta imela opraviti s sodiščem. Bule je napri dotično dekle v mešnico in jo pretrepal kot živino. Taki so Kocijančičevi prijatelji. Da bi bili doobraženi od njega, ni misliti, ker kostruni se vedno ravna po zgledu svojega pastirja. In Kocijančič že skrbi za to, da se njegovi verniki ravna po njem.

Iz Raihenburga. (Nadušitelj Ivan Matko umrl.) Kdor je še pred kratkim videl krepkega ter na videz zdravega 52letnega moža, g nadučitelja Ivana Matka, mora ostrmeti, ko zasliši vest, da ga ni več med živimi. In vendar je tako. Neozdravljivi črevesni rak je spodbopal življenje možu, ki je vse svoje življenje posvetil prosti in omiki samega sebe in drugih. Zadnja leta je bolehal vedno bolj, vendar je vkljub temu opravljal z vzorno vestnostjo svoje posle in neumorno sedel pri svojih ljubljenskih, knjigah in srkal v se znanost in vedo. Vsled tega se je glede izobraženosti mogel meriti z marsikom, ki se čuti učenjaka. Vkljub temu rajni Matko ni bil ošaben in prevzetan. Kakor je bil svojim učencem mil in sočuten učitelj, tako je bil prijazen z vsakim, vsled česar je užival splošno spoštovanje in zaupanje in iskreno ljubezen vseh, ki so ga bližje poznali. Njegovi učenci so ga kot odrasli mladeniči in pozneje kot možje globoko čislali in ljubili in dosledno hodili k njemu po dobre svete, katere jim je vsak čas radovoljno delil in po katerih so se vdani mu že od šolskih let vedno ravnali. Rajni Matko je služboval v Raihenburgu 32 let in ga je trg za njegovo uspešno 30letno delovanje imenoval častnim članom. Ljubzen bivši učenec od drugega učitelja je pa pokazal tudi njegov pogreb. Nepregledna množica se je pomikala po trgu, prihiti so pa tudi njegovi tovariši od blizu in daleč izkazali mu zadnjo čast. Zato spavaj sladko, blagi mož, s svojimi deli si si pa postavil v hvaležnih sreih neizbrisljiv spomin.

Od Sv. Antona v Slovenjgoricah. (Šipkov Zepek.) Vaš cenjeni list že dolgo ni prinesel ničesar iz naših krajev, čeprav so se oglašali drugi listi in strigli našim nemurjem dolgo grivo. Danes se hočemo spomniti našega kaplana, »Šipkovega Zepka«. Ta človek bi rad vsakemu človeku dajal predpise in vsakega bi imel rad na vrvi. Posebno »Slov. Narod« mu je na poti. No, naši fantje so trdni narodnjaki, ki se ne dajo neizkušnemu mladiču komandirati, pa so njega in njegove devičarje pregali z njihovega shajališča, kjer so diktirali smrtno kazn »Narodu« in ga stavili v eno vrsto s ptujsko »guilo repo«. Ni še dolgo tega, kar je nekega dne zvonilo »na spoved« in nesreča je hotela, da se niso vsi naši g. učitelji z vso deco poznali pred častitim gospodom kaplanom v prah — in prihodnji petek je citiral neko učiteljsko osebo predse ter jo prav pošteno oševal, zakaj ni prišla z otroki klečat. Ha, ha, kaj misliš, Ivajnsčar, da si ti vse, drugi pa tvoji hlapeci; kaj misliš, da učitelj nima nobenega dela ter ima čas, kakor ti stavi ves dan pri oknu ter paziti, kdaj bo treba poklekni pred dolgo suknjo. Le počasi strček! H koncu nam dovolite pa vprašanje: Ste li pozabili besede, katere ste govorili zadnji dan svoje primicije večim osebam? Li znate vi držati dano besedo? Li niste vi največji hinavec in — figamoz? Odgovorite, če morete. — »Jaz ne bom nikdar tak kot drugi...« tako je govoril tisti večer, a v lakoti je snedel te besede. Se li še spominjate, kak prijatelj liberalcev in kak navdušen naprednjak ste bili v dijaških letih? Da, da, človek rad pozabi. Zapomnite si pa za danes samo to: Nikdar vam ne dovoljujemo zaničevati povsod priljubljenega »Slov. Naroda«, ki govori edino in čisto resnico, najmanj vam pa dovoljujemo vlačiti ga po istem gnoju kot ptujskega »Stajerca«. Kratekmalo ne boste več primerjali »Slovenski Narod« s »Stajercem«. Ne bo dolgo in zopet vas bomo priškrnili. Da veste!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 9. decembra.

— Slov. ljudska stranka je tu! Pridite vsi, ki mislite in čutite pošteno slovensko. Dvignimo visoko poštene in neomadeževani prapor slovenskega ljudstva! Živela slovenska »Ljudska stranka«! Tako vpije »Slovenec« in vabi vse »pseudojokave politike« v najnovejši slovenski panoptikum, kjer vidiš vse najrazličnejše politične tipe in značaje, n. pr. dr. Žitotlačnika, prvega slovenskega »bosoritnika«, Schweitzerjev klobuk, dr. Krekove škornje, Orviščev testament, Jakličovo podrito peč itd. itd. Kdor se čutiš ukljenenega v verige »Narodovega« tero-

rizma, vzdrami se, plačaj pet »soldov« in vstopi v ta panoptikum, kjer te obljame smrad pristne klindre in ti prepodi vsak spomin na slovensko-nemško zvezo. Vsak najde svoje mesto. Mi se v te sirenske glasove nočemo prav nič vmešavati. Naj pojdejo in splavajo tja po celi slovenski domovini! Vemo pač dobro, komu so namenjeni. Mogoče, da boše najnovejša klerikalna metamorfoza, pri kateri je odijozni pridevek »kato-liški« kar čez noč izginil, privabila kaj političnih radovednežev. Mi smo svoje stališče vzpričo zadnjih dogodkov te dni označili povsem jasno. O ljudski stranki nam pač ni treba pisati, ker bi s tem mlátili le staro in prazno slamo. Ali je mogoče dr. Šusteršič pri zaupnem shodu kaj novega povedal o tem, kako se bode v prihodnje boril za blagor slovenskega kmeta, kako hoče skrbeti za obrtnika in delavca, kako bode nastopal nasproti trgovcem in nasproti industriji? Same stare katoliške fraze! Tiste prazne besede njegove pač nihče ne more smatrati za kak socialni program! Pač pa je tudi na zaupnem shodu dr. Šusteršič slovenski inteligenci pihal na sree in odganjal strah pred klerikalizmom. Dejal je, da je to strah, ki je notri votel, zunaj ga pa nič ni. Kar se tiče Šusteršičevega klerikalizma in katolicizma, so te besede prav zelo resnične. Zategadelj pa tudi nikomur ne bramo, poprijeti se nove ljudske stranke, kdor misli, da je ta ljudska stranka kaj drugega nego stara pošvedrana katoliška stranka pod poveljstvom bankrotnega Jegliča!

— Radi volilne reforme za ljubljanski občinski svet nas je zaduji »Slovenec« ozmerjal prav robato. To pa radi tega, ker se hočemo vzdržati vsake kritike tega na ljubljanskem magistratu izdelanega načrta. Pri tem ostanemo tudi vnaprej, in naj nas »Slovenec« dene iz kože ali pa guillotini radi breznačelnosti in »prave špisarske omejenosti.« G. župan Hribar nam do danes ni doposlal svojega volilnega načrta, ki ga je že preteklo nedeljo mrcvaril neusmiljeni Lampe. Iz tega pač sklepamo, da on ne želi v našem listu prav nikake diskusije o tem predmetu. In mi mu to uslugo prav zelo radi napravimo, če tudi nas obsoja »Slovenec«, da smo »brez idej, brez misli in brez samostojnosti.« Tako naj le debata v občinskem svetu razkrije dobre in slabe strani volilnega načrta. Prepričani smo, da se bode pri tej priliki govorilo tudi o »ženski volilni pravici« in sicer v njen prilog. Kakor čujemo in kakor se nam poroča, namerava »Splošno žensko društvo« energično protestirati zoper namero, da bi se ženskam odvzela volilna pravica. To društvo odločno zahteva, da se ta namera brezpogojno eliminira iz v tem oziru nazadnjaškega načrta in da se da ženskam neposredna volilna pravica. Glede rod-binskega in družabnega življenja se pač nikomur ni treba bati ženske volilne pravice in tudi posredno izvrševanje te pravice se mora odpraviti, ker je čisto nepotreben, neupravičen in nemoderni formalizem.

— »Bosoritnik« na Kamnu je napisal že zopet nov člančič o do lenjski železnici. Tako narašča ta literatura od dne do dne in slava penzijo-nistova bode kmalu segala do nebes! Vkljub vsej svoji megalomaniji pa je Šuklje v svoji zadnji pisariji priznal, da je bil pravzaprav le »Lautbursch« g. višjega nadzornika Storch. Trgovin-sko ministrstvo se pač ni zanesla na gizdavega Šukljeja glede prvotnih ren-tabilitetnih računov — za račune pač Šuklje nima talenta in sreče — in je l. 1890. odposlalo v svrha poizvedovanja posebnega zaup-nika. Drugo priznanje Šukljetoivo je še važnejše. Tiče se financiranja dolenske železnice, pri kojem je imel, kakor piše sedaj Kandijot sam, baron Schwegel glavno vlogo. Srečna misel, dogovor z državnimi železnicami glede kočevskega premosta porabiti kot temelj za to financiranje, se je po lastnem priznanju dolenskega financirja rodila v Schweglovi prebrisani glavi. Tako smo tedaj na jasnem! Čudimo se, da je Šuklje to priznal, in da se ni zlagal v najvažnejši točki. Težko so mu šle te vrstice izpod peresa, kajti s tem je sam sebi moral priznati, da je on

opravljal zgolj postranska dela, da se je le šutil pri celom podjetju. To pa s tem namenom, da bi po končanem podjetju pobasal kak »Belobunga-dekret«, s čimer bi se hvalil pred ne-poučenim svetom in metel pesek »svo-jim« Dolenjem v oči. In prav hudo mora jeziti Šukljeta to neizgovibno priznanje. Kajti takoj po tem odstavku o velevažnem priznanju ga je prijel, kakor se nam vidi, hud nevrastenični na-pad — ah ti ubogi živci — in zmočil se je prav viharno zopet nad nehvaležnostjo kranjskih rojakov in nad svojim novo-meškim antagonistom. Dr. Slane je do-bil pri tej priliki nov naslov »novome-škega Papinijana«. Šuklje sam pa si je izbral nov izviren priimek in naslov, ki ga do sedaj ni poznal slovenski jezik ter se krstil za »bosoritnika«. Iskreno čestitamo!

— Sorška afera v luči češkega katoliškega lista.

»Bílý Prapor«, »obzor katoličké moderní inteligence«, ki izhaja v Olomucu kot glasilo moravske duhov-šine, priobčuje pod naslovom »Ze Slovinska« obširen članek o aferi žup-nika Breeta v Sori. V uvodu pravi pi-satelj: Imel sem priliko začasa svojega bivanja na Slovenskem spoznati tega župnika, ki ga sedaj ljubljanski škof tako preganja, da je bila persekucija duhovnikov na Moravskem začasa gro-zovlade Kohnove proti temu le senca. Afera sorška se torej tiče tamošnjega župnika; smatrati jo je treba kot aten-tat na institucijo župnikov vobče t. j. da bi se neprijateljenemu župniku lahko odvzela župnija proti njegovi volji in brez razsode kanonskega sodišča. Člankar govori nato obširno in na drobno o dogodkih v Sori in o nasil-nem postopanju škofa Jegliča proti župniku Breeta in nadaljuje tako-le: Postopanje škofa Jegliča je protiza-konito, svojevoljno in nasilno. Ko je bila sorška župnija l. 1897. pod škofom Missio razpisana, ni bilo v kon-kurzu nobene klavzule in je bila oddana brez pogoja; Brece je zamenjal to župnijo z veljavno instaliranim župni-kom in jo je takisto prevzel brezpo-gojno, a sedaj, ko je ordinarijat pri razpisu župnije zagrešil napako, bi naj za to trpel župnik, ki jo je »bona fide« s škofovim dovoljenjem zamenjal. To je nasilstvo, proti kateremu bi morali protestovati vsi župniki, kar jih je v Jegličevi škofiji, zakaj nihče ni varen, da ne dobi enkrat od ordinarijata pismo: tvoja župnija ni bila pravi-lilno razpisana, ergo ti nisi več župnik, ampak samo ad-ministrator. A uvažujte še pri-tem — c. kr. orožništvo v službi ljub-ljanskega škofa! Prijatelji, ki ste ječali pod Kohnovo grozovlado, povejte: ali si je dovolil škof Kohn pri vsi svoji na-silnosti enakega dejanja, da bi protinepovoljnim mu du-hovnikom rabil oboroženo silo, ki bi v svrhu hierar-hične prešernosti prelivala nedolžno kri vernikov? Vkljub temu, da klerikalni »Slovenec«, ta ško-fov sluga, zavljuje vso krivdo na žup-nika Breeta, je Brece nedolžen, je mučenik za svoje pravo. Ako ne verujete tega, potem tudi jaz ne verjamem, da bi delali proti oni duhov-niki, ki so se branili proti Kohnu, ki so se borili za svoje pravice proti svo-jevoljnosti in nasilstvu svojega cerkve-nega predpostavljene! Vloga, ki jo je v tem in drugih sluča-jih igral »Slovenec«, je paše podla in lopovska. List, ki o sebi bahato zatrjuje, da je zagovornik pravega katoli-čanstva, se ponižuje k na-vadnim lažem, prevrača dej-stva, prikriva resnico in laže, nesramno laže... Slovensko časopisje razen klerikalnih listov obsoja ta škofov čin in pozivlja na boj proti takemu nasilstvu. Pripravlja se spis o aferi Breetovi, ki izide v slovenskem, češkem, nemškem in italijanskem je-ziku in se dološlje vsem državnim poslancem razen klerikalnim... Sorška afera sili slovensko duhovščino k resnemu razmišljanju. Slovenski na-rod je vsled fanatičnega njegovega na-stopa raztepen v dva neprijateljska tabora, ki se sovražita na smrt, ljud-

stvo se punta proti inteligenci, cerkev pa stoji za politično agitacijo — vsa narodni razvoj je zaviran. V dobrem spominu je nastop škofa Jegliča »pro liberalnim časopisom, kar je obseda« »Čech«, in proti Prešernovemu spome-niku, kar je vzbudilo ne samo ogorčenje, nego tudi veselost. Ako se pa javno-ame že smeja postopanju visokih oseb, je treba že uvaževati, ako ni to patološki znak, ki bi ga bilo treba zdravniško preiskati. Tako piše »Bílý Prapor«, glasilo moravske duhovščine, o škofu in o njegovem listu »Slovenec«!

— Jegličev Cron se je menda prav dobro izvelel iz — Breetove afere. Sicer je tudi po Schwarzevem odgovoru na interpelacijo v dežel-nem zboru vsakomur jasno, da je Cron napravil »sine grosse Stru-m-perse«, kakor se to imenuje v vlad-nem jeziku. Ali vseeno bi radi ve-deli, če je res, kar se govori po Ljubljani, da se g. Cronu ni prav nič »uradnega« zgodilo. Slovenec, ki bi kaj takega zakrivil, bi dal brece, da bi je svoj živ dan ne poza-bil, Nemcu in sicer klerikalnemu nacionalcu pa se niti las ne skrivi. Teh razmer mora biti pri nas konec! Sveda slovenski klerikalci s svojo rimsko hinavščino k temu ne bodo prav nič pripomogli. Jegličeva vera »gre« čez slovensko narodnost.

— Kurtozija v politiki.

Pri zadnjem zasedanju kranjskega deželnege zborna je g. župan Hribar postopal proti dr. Šusteršiču jako rahlo in mu privoščil vse polno kom-plimentov. Nasiljal ga je dosledno s »čestitim načelnikom katoliško-narodne stranke« itd. Res je sicer pred deželnozbornim zasedanjem pri znanem banketu v »Unionu« dr. Šusteršič napil navzočemu g. Hri-barju, kot skozinsko modernemu županu. Toda po zasedanju, in sicer pri katoliškem zaupnem shodu je dr. Šusteršič na vse to pozabil in dejal, da je zastopnik banke »Sta-vije« predlagal v deželnem zboru »Kanzelparagraf«. Kakor vidimo, je dr. Šusteršič ves muhast!

— Nemškonalne laži.

Iz Maribora se nam piše: V cenjenem Vašem listu od srede ste priobčili tudi par vrstic o »plešu sv. Vida« ki so ga po pritisku vsenem-ških uradnikov priredili naši nemškutarji pred par dnevi v Gradcu radi »prodiranja (?) Slovencev na Sp. Štajerskem«. Obljubili ste obenem tudi, da boste posvetili še nekaj več pozornosti temu famoznemu shodu. Ako še ni prepozno, prosili bi Vas vljudno, da opustite to nehvaležno delo, ker so, kakor veste, še »bo-govi« samani bojujejo proti neumnosti in — pristavili bi — tudi proti hu-dobnosti in laži. Vprav klasičen zgled kako degenerirana je že nemška po-litika, je pač pritožba o — poslo-venjenju naših političnih ura-dov. Statistika namreč kaže, da na Spodnjem Štajerskem med poli-tičnimi uradniki sploh — no-benega Slovencev ni! Edini ume-sten odgovor na gorostasno nemško provokacijo bi bila krepka akcija slo-venskih, zlasti štajerskih poslancev v državnem zboru. Proč z vsenem-škimi uradniki iz sloven-skega ozemlja! Ta bojni klic na postane obenem prva in najvaž-nejša zahteva naših poslancev, ki morajo z vso energijo in vztrajno delati na to, da se ustavi prenevarno poplavljenje slovenske de-la štajers-ke dežele z bismarkovski in steklim c. kr. uradniki. V interesu pravične slovenske stvari pa je želeli, da bi priredili nemškutarji še več — po-dobnih »shodov«. Boljšega zdravila si pač ne moremo misliti proti naši zasanosti na spodnjem in srednjem Štajerskem. Vsaj mo-rajó izbruhiti tako brezprimerne-ga vprav blaznega šovinizma razburiti tudi najhladnejše Slovence! Treba bode vendar enkrat temeljito obr-čunati s temi breznačajnimi ren-gati in političnimi kretanji!

— Pravica za Slovence na Koroškem. Dne 28. pr. m. p. imel dež. šolski svet koroški sejo, v

— Dalje v prilogi.

kateri je bilo popolniti mesto vero-
uđitelja na velikovski mešđanski šoli.
Za to mesto sta se pogajala dva Slo-
vence in en Nemeš. Ker je pa kne-
zoškofjski ordinarijat odklonil Nemeš,
je bilo pričakovati, da bo imenovan
eden izmed obeh Slovencev. Toda
glej žudo! Imenovan ni bil
nihče in služba se znova raz-
piše. Koroška pravičnost je v res-
nici vsega obdobjanja vredna!

— **Škandal** imenuje »Marbur-
gerica« dejstvo, da je v Sv. Štefanu
pri Gradcu slovenski duhovnik Peter
Benedikt, ki poučuje otroke ondodnih
slovenskih delavcev v slovenskem
jeziku. Vpije vas obsedena, da se
mora to odpraviti, sicer se uporabijo
druga sredstva. Ali veste kaj je škan-
dal? Največji škandal je, da rujejo
nemški listi proti vsaki slovenski
besedi, došim mislijo Nemeš, da smejo
med Slovenci, kjer in če so v ne-
znatni manjšini, storiti vse, kar se
jim poljubi! Ako je še kaj čista pra-
vičnosti v vas, ne kričite, če se slo-
venski otrok udi in poučuje v svo-
jem materinem jeziku, kar mu je
potrebno!

— **Potrebna opazka.** Te dni
se proslavi spomin našega prvega
dramatika Antona Linhart. V slo-
venskem gledališču se priredi sla-
vostna predstava v proslavo nje-
govega 150. rojstnega dneva. Mi to
slavje iskreno pozdravljamo, ker se
po našem mnenju Linhartov spomin
premore slavi in časti. Ali resnici na
lubo in nekaterim literatom v spo-
min moramo poučarjati, da je naš
Anton Linhart rojen 11. decembra
leta 1856. in da bode šele drugo leto
poteklo 150 let od njegovega rojstva,
ne pa letos, kakor piše zadnji »Slo-
venec«. Tudi je res, da pri nas do-
sedaj ni bilo v navadi proslavljati
»stodvetinštridesetletnice« naših za-
služnih mož. Kdo da je dal to idejo,
je splošno znano. Sicer je pa sedanjí
naslov slovesnosti 150. rojstni dan
vobče pravilen, študi nenavaden in
prisiljen!

— **Dr. Eger** se je zadnjič ude-
ležil divjega ultragermanskega shode,
ki ga je priredil »Deutscher Volks-
verein« v Gradcu. To smo že približ-
ili. Danes pa hočemo dr. Egerju nami-
gniti, da mu ne bomo nikdar več
prisanesli. Mi bomo plačevali mlo
za drago in povedali vse, kar se je
zadnje dni, ko se je v Ljubljani pri-
petilo toliko konkurzov, prav mnogo
govorilo. Radovedni smo, kaj porečejo
k temu ljubljanski »Nemeš«! »Slo-
venec« pa pozivljamo, da nam bode
po svojih znano-dobrih močeh v tej
stroki pomagal. Kdor hodi v Gradec
na shode, kjer se tako huronsko divja
oper nas Slovence, pač ne sme pri-
čakovati, da mu bomo Slovenci v
Ljubljani prizanašali. Kdor pa ima
maslo, in sicer mnogo precej pikant-
nega masla na glavi, naj nikar ne
hodi na solnce.

— **Zoper profesorja Be-
larja** nam prihajajo vedno hujše
pritožbe. Ta unekaj, ki pretresa
evropsko javnost s svojimi potres-
nimi poročili in s tem — naj se reče,
kar se hoče — prav občutno ško-
duje Ljubljani, je poleg vsega tega
tudi šoleki nadzornik za nemške
šole. V tem svojem poslu pa kaže
samo aroganco in zelo malo ali pa
nič strokovnega znanja. Tako je da-
nes obče znano, da je nemška ljud-
ska šola v Ljubljani »pod pmo« in
v naravnost grmotnem položaju. Mi
nečemo preiskavati, koliko je temu
vzrok potresni profesor Belar. Trdimo
pa, da se pri nas na Slovenskem
pri izbiri in nastavljanju nemških
šolskih nadzornikov ne gleda
prav nič na strokovno potrebno iz-
obrazbo in znanje, marveč da za ta
posel zadošča edino primerno
akutno nemškonsajonalno mišljenje
in da se za to najraje izbere ljudi,
ki so Wolfijanci vkljub slovenskim
svojim staršem. Sicer nas pa prav
zelo veseli, če se zanemarjajo nem-
ške šole, ki jih pri nas itak treba ni.

— **Neverjetna reč.** Gospodu
kanoniku M. M. je bila te dni enkrat
prišla »šundna« misel v glavo. Iz te
»blage« misli se mu hitro rodi želja,
pa jo urnih krač ubere tja, kjer sveti
Kališeva luna. Njegova kuharica je

bila hitro obveščena o tem. V naglici
se preobleče v moško obleko in po-
vrh se zavije ša v havelok ter jo
ravno tako urah korakov ubere za
njim v Kališ Löwyjeve prostore. Za-
res ga zasači tam, g. kanonika. Ta
prizor naj si vsak sam naslika, ko
se je razkrinkana in razjarjena žena
vrgla z vso svojo opravičeno jazo na
kanonika in ga obdelovala brez
pardona. Ko ga je tam do dobrega
»namlatila«, ga je gnala potem kakor
porednega psička domov. Pripomniti
moramo še to, da ta kanonik ni
imel najmanjšega vroka se klatiti
okrog one hiše, ker ima doma izredno
lepo in pridno kuharico.

— **Dr. Josip vitez Scheu-
chenstuel** je umrl. V jeseni t. l.
se je podal v Lugano na Južno Ti-
rolsko na dopust, da bi si okrepil
svoje že od nekdaj rahlo zdravje.
Toda zdravja ni našel, pač pa ga je
kmalu po dohodu sgrabila baje huda
pljučnica, s katero se je boril več
tednov, dokler slednjiš ni podlegel.
Dr. Scheuchenstuel je bil podpred-
sednik graškega nad sodišča in nje-
gov najboljši jurist. To je obče pri-
znano. Bil je blag mož in vzoren
sodnik, ki je tudi nam Slovence
vkljub ostrim graškim sapam ohranil
svojo nabljenost. Dasi eden najmlaj-
ših uradnikov je bil porajnem Wangotu
imenovan za podpredsednika in smo
mi Slovenci udi upali in zelo želeli,
da postane prej kot mogoče pred-
sednik in naslednik Gleispachov. Ta
želja se nam ni izpolnila, kajti ne-
usmiljena smrt je iznenadila tega vzor-
sodnika v najlepših letih. Kakor znano
je bil pokojnik sin Primčeve Ju-
lije in sin predsednika okrožne
sodnije v Novem mestu, kjer se
je narodil 1850. Naj počiva blagi
rajnik v najlepšem miru in častni
mu spomin med nami Slovenci.

— **Škof Jeglič** se je dal pri
neki tukajšnji zavarovalnici — zavaro-
vati za 150 tisoč kron. Pravijo, da rabi
zelo nujno neko večjo vsoto denarja.
Ker pa je njegov hipotekarni kredit iz-
črpan do zadnjega vinarja, zatekel se
je k zadnjemu sredstvu in bode svojo
palico zastavil za precejšnje posojilo.
Kje da dobi to posojilo, nam ni znano.
Žalostno pa je, da se škof Jeglič ni zavar-
oval pri svoji lastni škofovi zavarovalnici,
ampak pri tuji. Tako dela škof Jeglič
reklamo za svoje podjetje.

— **Jubilej »Ljubljanskega
Zvona«.** Pod tem naslovom piše
zgodovinski »Dnevni List«: »Ljubljanski
Zvon«, ta najodličnejša književna
revija slovenskega brateškega nam
naroda je izdala svoj jubilejni letnik.
V »Ljubljanskem Zvonu« so se od
nekaj zbirali vsi pravi in prvi knji-
ževniki slovenski, a tudi mnogo iz-
med naših hrvatskih književnikov je
pri listu sodelovalo. Pri listu sodelo-
valo je kot sodelovniki: Tavčar, Can-
kar, Zupančič, Šorli in dr. List
se je vsekdar živo zanimal za hrva-
ške književne razmere in s pozor-
nostjo sledil razvoju hrvatske knji-
ževnosti.

— **Neprimerno** se nam vidi,
da dela zadnja številka ljubljanskega
»Slovana« reklamo za hotel »Union«.
Mi temu hotelu sicer nečemo prav nič
hudega, mogoče smo še celo prijudni.
Na vsak način mu privoščimo obilo —
dopustne reklame. Da bi pa slovenski
književni list, in naj si bode »Slo-
van«, delal reklamo, če se odpre kaka
nova »ostarija« v Ljubljani in prinašal
slike iz jedilnega lista, proti temu protesti-
ramo, ker je nedopustno, če ne smešno!
— **Častnim občanom** je
imenoval občinski zastop v Beli peči
na Gorenjskem deželnega glavarja
g. Otona pl. Detela.

— **Dr. Nagl goriški nad-
škof?** »Piccolo« poroča z Dunaja,
da se zadržuje v tamošnjih dobro ob-
veščenih krogih, da je imenovanje
dr. Nagla goriškim nadškofom gotova
stvar. Dr. Flapp ostane v Poreču, za
Trst pa bo imenovan nov škof.

— **Pri upravnem sodišču**
se vršita 23. t. m. sledeči dve obrav-
navi: Jakob Čuk in tovariši iz
Črnega vrha proti kranjskemu dež.
odboru zaradi imenovanja častnih
občanov; občina Smlednik in tovariši
proti dež. vladi v Ljubljani zaradi
volitve občinskega odbora.

— **Učiteljska vest.** Za de-
kliško ljudsko šolo v Kranju je ime-
novana gđ. Ivana Lamp kot pro-
vizorična učiteljica.

— **Slovensko gledališče.**
Pisarna »Dramatičnega društva« nam
javlja, da bosta v nedeljo, dne 10. de-
cembra, dve predstavi, namreč popol-
danska ljudska in mladinska pred-
stava »Mala Dorrit«, sveder pa se
ponavlja prvi komična opera »Bri-
vee sevilijski«, ki je uspela prav
dobro na prvi predstavi.

— **Slovensko gledališče.**
Včeraj popoldne se je predstavljala na-
rodna igra »Legionariji«, ki je, kakor
običajno, napolnila gledališče. Igralo se
je vobče boljše, kakor smo bili dosih-
dob navajeni pri popoldanskih pred-
stavah. Ako smo k temu pripomogli s
svojo grajo, nas veseli, veseli nas tem-
bolj, ker so s tem igralci pokazali, da
dobrohoten nasvet vendarle ni pri njih
zgolj bob v steno. G. Verovšek je
bil v vlogi Ježa, kakor vselej, izborn.
Boljšega predstavitelja karakterističnih
slovenskih tipov, kakor je Verovšek, si
je težko misliti. Bahatost, šegavost in
bojazljivost, te tipične znake v značaju
našega preprostega človeka, ume Ve-
rovšek podati z nedosežno realistično.
Narodni tipi, ki jih on ustvari, dišejo
življenje, originali, kakor jih on pred-
stavlja, žive med našim ljudstvom in
opazovati jih imamo priliko dan na
dan. In ker ume Verovšek te tipe verno
posneti, ker jih ume dovršeno pred-
stavljati, zato vsikdar očara občinstvo,
kadar koli nastopi v kaki igri, ki je
prikladna njegovemu naturalu in nje-
govi darovitosti. Gosp. Lier je bil v
vlogi Brnjača prav dober, dasi je vlogo
šele v zadnjem hipu prevzel. Prav lepo
je igral tudi g. Dragutinovič. Ga.
Kreisovala je bila kakor vselej izvr-
stna. Gg. Nučič in Betetto sta re-
šila svoje vloge povoljno. Vobče se je
igralo včeraj tako, da smo bili zado-
voljni, s čimer pa seveda še ni rečeno,
da bi ne bilo mogoče še bolje igrati.

— Zvečer se je pred razprodanim
gledališčem pela prvič na slovenskem
odru Rossinijeva komična opera »Bri-
vee sevilijski«. Opera je stara, a se od-
likuje po duhoviti melodiki in harmo-
niki, po sijajni in prelestni orkestra-
ciji in krepi in na poantah bogati
ritmiki. Kompozicija je bolj podobna
opereti in pride vsled tega do popolne
veljave le, ako jo poje operetno oboje.
Gca. Rindova je to pot nastopila
prvič v večji vlogi. Dasi vloga Rozine
ni lahka, vendar jo je pela v pevskem
oziru z vsem potrebnim umevanjem in
fino čuvstvenostjo, mestoma celo z
umetniškim poletom. Njen organ je ne-
žen in melak in se odlikuje zlasti v
srednjih legah po prijetni zvonitosti in
svežosti, kar se je zlasti opazilo v
krasni »arii«, ki jo poje Rozina v tretji
sliki. Nastop gca. Rindove je simpa-
tičen, pri čemer zlasti odločneje njena
simpatična zunanost, nedostaja ji pa
senterija še potrebne sigurnosti. Gosp.
Orželski je bil v vlogi grofa Alma-
petje dober. Odlikoval se je pa bolj s
petjem, kakor z igro, ki mu je delala
pač mnogo preglavice, kar je pa umljivo,
ker je navajen nastopati zgolj v resnih
operah. Gosp. Onufrednik, ki je prav
diskretno igral brveca Figara, sicer
včeraj ni bil baš pri glasu, a je vkljub
temu pel dobro, da se je le malo opa-
zila njegova nedisponiranost. Izvrsten
v igri in zadovoljiv v petju je bil g.
Ranek, kateremu se je poznalo, da je
njegov element opereta in da je na
tem polju doma. G. Betetto nam je
ugajal tako v petju kakor v igri, opaža
se na njem, da napreduje. Gca. Ko-
čevarjeva je imela neznatno vlogo;
rešila jo je povoljno. Z zborom nismo
bili zadovoljni, zlasti v prvi sliki se je
pokazalo, da mu še nedostaja sigurno-
sti. G. kapelnik naj bi v bodoče po-
skrbel, da orkester ne bo preglasen;
včeraj je mestoma docela udušil soliste.
V tej operi se izredno mnogo govori;
treba bi bilo torej poskrbeti, da bi se
to, kar se govori, tudi pravilno iz-
govarjalo in naglašalo. Včeraj
je zelo močno vplivalo na občinstvo,
da so solisti izvemšji gg. Orželskega
in Betetta, v govoru rabili naglase, da
je človeka bolelo uho! To naj bi se v
prihodnje ne zgodilo več. X + lj.

— **Odbor »slovenske So-
kolske zveze«** je imel včeraj
prvo svojo sejo. Sklepal se je o
mnogih važnih predlogov in vpra-
šanjih. Obširneje poročilo nam je
objavljeno.

— **Društvo zdravnikov na
Kranjskem** priredi svoj redni
občni zbor v petek, dne 22. t. m. ob
8. uri zvečer v mali dvorani hotela
»Union« s temle dnevnim redom:
1. Pozdrav predsednika. 2. Letno po-
ročilo odbora o delovanju društva.
3. Poročilo o dr. Löschner-Maderjevi
ustanovi. 4. Poročilo odbora o
odloku c. k. deželne vlade
glede novega penzijskega za-
klada. 5. Volitev predsednika in
odbor ter dveh revizorjev računskih
sasključkov društva in dr. Löschner-
Maderjeve ustanove. 6. Določitev
časopisov, kateri naj se naroče. 7. Do-
ločitev društvenih prispevkov za

prihodnje leto. 8. Samostalni predlogi
članov.

— **Dobrodelno društvo
tiskarjev na Kranjskem** pri-
redi svojo vsakoletno božičnico
v nedeljo, dne 17. decembra
t. l. ob 4. popoldne v areni
»Narodnega doma« s sodelo-
vanjem sl. »Društvene godbe« na
korist sircem in vdovam umrlih
tiskarjev. Z osirom na dobrodelni
namen je pričakovati obile udeležbe.
Vstopnina za osebo 50 vin., otroci
prosti.

— **Društvo »Gospodinjstva
šola«** ima jutri ob desetih dopol-
dne svoj redni občni zbor v dru-
štvenih prostorih.

— **Ljubljanski vojaški ve-
teranski kor** opozarja svoje p. n.
člane na jutranji redni občni zbor,
kateri se vrši ob polu 10. uri dopoldne
v »Mestnem domu«.

— **Grda nerodnost.** Na listih,
kjer je tiskan program koncertov šo-
štanske godbe, ki je koncertirala včeraj
in predvčerajšnjim v hotelu »Ilirija«,
so tudi razni inserati. Prav! G. Nučič
pa dela na plakatih, kjer je tiskan
program slovenske prireditve, svojo
reklamo v nemščini. Stoji celo napi-
sano: Hahn's a Idee. Gospod Nučič,
tega ne storite več. Sicer se pomenimo
drugače.

— **Šoštanska narodna
godba v Ljubljani.** Narodni trg
Šoštanj v lepi Saleški dolini je zaslovel
zadnje čase po slovenski domovini za-
radi svoje narodne godbe. Pa je tudi
res znamenita posebnost, da si je tako
mali trg, v katerem je po vrhu še tako
močna in strastna nemškutarska manj-
šina, mogel ustanoviti in vzdržati
godbo, ki se lahko kosa z vsako me-
stno godbo. Z upravičenim pesimizmom
smo brali, kako si je ta godba upala
nastopiti v Celju in Mariboru. Žela pa
je v obeh mestih toliko uspehov, da
se je lahko z m rno vestjo pokazala
tudi slovenski metropoli. V četrtek zve-
čer, včeraj dopoldne in zvečer je tedaj
ta godba nastopila v hotelu »Ilirija«.
Ljubljansko občinstvo je glede muzi-
kalnih prireditev precej razvajeno, saj
ima doma dobro organizovano in iz-
vežbano društveno godbo, nadalje pa
tudi vojaško godbo in polno koncertnih
prireditev. Vrhutega se je za koncert
šoštanske godbe delalo premalo re-
klame. Saj smo vajeni, da vsak čas
priredi kako potujoče godbeno društvo
mimogrede v Ljubljani koncerte. In za
tak mimoidoči nastop se je smatralo
tudi napovedane koncerte šoštanske
godbe. In vendar je bil tukaj namen
čisto drugačen. Rudoljub, ki so usta-
novili ter združijo godbo in Šoštanju,
so hoteli Ljubljancem pokazati, da
pri dobri volji tudi mali krog mnogo
premore, da so tudi v pozabljenih trgih
možje, ki se zanimajo še za kaj dru-
gega kakor za običajno »evičkarijo«
in tarok. In ta dokaz so slovenskemu
svetu sijajno doprinesli vneti šoštanski
rodoljubi s svojo godbo. Godba šteje
nad 20 muzikalično popolnoma izurje-
nih godev, a kar zasluži največje ob-
čudovanje, je dejstvo, da vse delujoče
člane narodne godbe v Šoštanju res
združujejo ondodni narodnjaki. Med temi
so posebno poštvalni notar V. Kol-
šek, tovarnar Vošnjak, odvetnik dr.
Mayer itd., katerih vsak združuje v svo-
jem podjetju po več godev. Kakor je
pokazala godba s svojimi nastopi, niso
to dilantantje, temuč z dušo in telom
vneti godbeniki. Kolikor Ljubljancem
se je prišlo v »Ilirijo« prepričati — in
teh žal ni bilo posebno preveč — so
vsi odnesli tako prepričanje. Godba je
proizvajala zelo bogat program najslav-
nejših godbenih točk, vseh je bilo nad
50, in to tako precizno in umetniško,
da so se ji čudili strokovnjaki glasbe,
posebno, ko se jim je povedalo, da se
je godba do take popolnosti povzpela
v 10 mesecih svojega obstoja. Kdor je
le slišal v četrtek zvečer n. pr. točko
»Pesnik in kmet«, mora tej sodbi pri-
trditi. Kakor rečeno, so ti izredni kon-
certi zaslužili boljše obiske, posebno
včeraj dopoldne in zvečer. Pa tudi ho-
tel »Ilirija« sam na sebi zasluži, da se
ga Ljubljanci bolj oklepajo kot sre-
dišča prijetnega zbiranja. Kdor pa
je zamudil zadnja dva dneva, naj se
gre prepričati o izredni dovršenosti
slavne šoštanske narodne godbe jutri
dopoldne in zvečer v hotel »Union«.

— **Koncerti Šoštanske
narodne godbe.** Priključena šo-
štanska godba ostane še v nedeljo tu-
kaj ter priredi dva koncerta v hotelu
»Union« in sicer od 3. do 6. ure po-
poldne promenadni koncert s sledečim
sporedom: 1. »Leopold«, korač-
nica. 2. Fr. Suppé: »Leichte Cavallerie«,
overtura. 3. Waldteufel: »Mladeniški
sen«, valček. 4. Benj. Ipavie: »Domov-
ina«, pesem. 5. Muhvič: »Slovenec in
Hrvat«, potpuri. 6. Parma: Arijia iz
opere »Ksenija«. 7. Cizibulka: »Noc-
turno«, pesem. Vstopnina 40 vinarjev
za osebo. Zvečer od pol 8. do 12. ure
bo veliki koncert istotam s sledečim
sporedom: a) Godba na lok: 1.
Raha: »Slovenska popotnica«. 2. Fr.
Schubert: »Overtura v italijanskem
slogu«. 3. Ivanovici: »Zdihljaj«, valček.
4. Raha: »Venec slovenskih narodnih

pesni«. 5. Parma: »Rokovnjaki«, over-
tura. 6. Moskovsky: »Serenada«. b)
Godba na pihala: 7. Fr. Suppé:
»Dichter und Bauer«. 8. Waldteufel:
»Estudiantina«, valček. 9. Meyerbeer:
»Fackeltanz Nr. 1«. 10. V. Parma:
»Caričine Amazonke«, overtura. 11.
Zikoff: »Romaneska«, fantazija. 12.
Ludwik: »Slovo«, odmev. Vstopnina
50 vin. za osebo. Opozarjamo občin-
stvo posebno na veliki koncert, pri ka-
terem bo pokazala hvaljena godba kaj
premore posebno na godalih. Te redke
prilike naj bi ne zamudil noben prija-
telj godbe.

— **Promenadni koncert v
»Zvezdi«.** Jutri, 10. t. m., priredi
sl. »Šoštanska narodna godba« od pol
12. do pol 1. ure opoldne promenadni
koncert v »Zvezdi«. Izvajala bo sledeče
točke: 1. Fr. Wagner: »Achilles«, ko-
račnica c. in kr. 87. pešpolka. 2. Adam:
»Straž kralovny«, overtura. 3. V. Parma:
»Pozdrav Gorenjski«, valček. 4. Lei-
bold: »Hrvatski dom«, potpuri. 5. V.
Parma: »Mladi vojak«.

— **Tiskane karte v obliki
poštinih dopisnic.** S tiskanimi
kartami v obliki in velikosti poštinih
dopisnic, ki nosijo sicer napis »Do-
pisnice«, ki pa niso frankovane za-
dostno za poštno dopisnico, ravna-
lo se bode nadalje glede takovanja itd.
kakor s tiskovinami, to pa samo,
če bodo odgovarjale popolnoma
pogojem, ki veljajo za odpošiljanje
tiskovin, ako ne bodo nosile pri ti-
skovinah nedovoljenih dostavilov.
Tiskane karte v obliki dopisnic, ki
so sicer prevedene z napisom »Ti-
skovine«, ki pa nosijo pisano pri ti-
skovinah nedovoljena obvestila sma-
tralo se bode za dopisnice, ako bodo
odgovarjale pogojem, ki veljajo za
odpošiljanje dopisnic.

— **Razbiranje gostilni-
čarske obrti.** V zadnjem času
je izšlo več oblatvenih določb o
vprašanju, če je gostilničar opravi-
čen raztegniti svojo obrt na druge
lokale in vrtove, ki niso v koncesiji
zaznamovani. Določilo se je, da
mora gostilničar v vsakem takem
slučaju prositi in dobiti oblatveno
dovoljenje. To pa velja le takrat,
kadar so ti novi lokali z onimi v
koncesiji zaznamovanimi v direktni
zvezi ali so le po cesti ločeni od
njih. Če pa hoče gostilničar ustano-
viti nov etablisman, mora prositi za
novo posebno koncesijo, zlasti če na-
mesti za to novo obrt posebnega
človeka, ki mu popolnoma za se vodi
vsa računa in vso obrt.

— **Listič »Kamničan«** je
napadel kamniško ognjegasno dru-
štvo, češ, da ne vrši svoje dolžnosti
tako, kot bi jo moralo. V tem oziru
se nam poroča iz Kamnika, da je ta
napad prav navadna nesramnost, in
bi se naj uredništvo »Kamničanovo«
raji preje informiralo o vsaki stvari
dozela, nego pa da pobira besedi-
čenja, ki se slišijo morda v kaki
žganjarni. Res, da pri ognju v samo-
stanu druga cev ni takej dobila vde,
a tega vendar niso krivi ognjegasci,
ampak občinska uprava, ker so bili
hidranti v takem stanju, kakor bi jih
sploh ne bilo. Naj se »Kamničan«
briga rajše za druge potrebne stvari
v mestu, kakor za električno razsvet-
ljavo itd., na pa vtiakati svoj nos tam,
kjer ni nobene potrebe.

— **Klerikalni junaki.** Piše
se nam iz Zatičue: Dne 6. decem-
bra so prišli iz Višnje gore klerikalni
odborniki občine Muljava, kamor so se
podali, da bi preprečili nameravano
šolo na Muljavi, katere so pa potrebni
kot riba vode. Prišedši do Ivančne go-
rice, so dobili pred gostilno pri kolo-
dvoru dva moža napredne stranke.
Klerikalni junaki so občutili silno jezo
proti njima, zato so ju, ker jih je bilo
tudi več, napadli. Naprednjaka sta se
umaknila v gostilniške prostore, kleri-
kalci pa videč, da so še vedno v pre-
moči, so jo udri za njima. Gostilničar
jim je pa pokazal vrata in junaki do-
bi vsak obroč v tisti del telesa, ki
mora ostati brez poštenega imena, so
jo odkrili proti Muljavi, za njimi je
pa grmel smeh napadencev, zdaj zma-
govalec. Taki so klerikalni junaki,
tako je tisto »ljudstvo«, na katerem sloni
vsa klerikalnost.

— **Med so kradli iz uljnaka**
g. Kalingarja na Drski pri Novem
mestu šolski učenci in ga tekoma
časa odnesli okoli 20 kg. Orožništvo
bo poizvedelo, če ni med pripravljen
za božične potice. Da so že šolski
otroci tatovi, krivi so predvsem
starši, ki svoje otroke navajajo k tat-
vinu ali jim vsaj te ne branijo.

— **Ponesrečil** je blizu Krškega
voznik, ki je vozil vino usmiljenim
bratom v Kandijo. Mož se ga je pra-
več navlek — letošnja kapljica je
izredno dobra — pa je padel, da leži
smrtnonevarno ranjen v Krškem.

— **Umrla** je včeraj v Gradcu
po kratki mučni bolezni gospa Ivana
Omulec, soproga odvetnika dr.
Omulec v Ormožu. — Istotam je
umrl delatelj finančni ravnatelj v
pok. dvorni svetnik Al. Christ.

— **Nemški ljudski svet za
Spodnje Stajersko.** Ormoški od-

vetnik dr. Delpin agituje po spodnještajerskih mestih in trgih za ustanovitve nemškega ljudskega sveta. Moč mora imeti dovolj časa.

— **Nova pošta.** Pri Sv. Marjeti niže Ptuja se ustanovi nova pošta.

— **Sadovi nemškutarjenja.** 45letni ževljar Valentin Wratschko iz Mestnega vrha pri Ptuj je vnet žastilec ptujskega »Štajerskega«, zato je 18. oktobra svojo mater, ki mu je očitala, da ves denar zapije in mu vzela steklenico žganja, vrnil na neko skrinjo in ji razpraskal ves obraz. Sodišče ga je obsodilo v dvamesečno ječo.

— **Brat ustrelil sestro.** V Obrajni pri Radgoni je našel 5letni sin posestnika Zinka zarjavel očetov revolver na polici ter se z njim igral. Revolver se je sprožil ter je krogla prebila njegovi 7letni sestri glavo.

— **Šprekano glavo** so našli v bližini obkrajne ceste pri Sv. Marjeti ob Pesnici na Štajerskem Robičevem oskrbniku Teichmeisteru. Vkljub grozni rani je prišel ranjenec k zavesti in povedal, da ga je udaril neki Slivšek, ki lazi za njegovo hčerjo.

— **Požigalka.** Naša Rahon iz Spodnjih Tehantič na Korškem se je hotela odpeljati s svojo hčerjo in sinom v Ameriko. Ker ji je pa v Bremeu zmanjkalo denarja za vožnjo, pripeljala se je domov ter zaigala sosedovo hišo v misli, da bo pogorela tudi njena in da bo na ta način dobila zavarovalnino, s katero bi se lahko odpeljala v Ameriko. Obsojena je bila na osem let ječe.

— **Iz Prestanka** se nam piše: Zaradi večeršnjega praznika »Predstega spočetja Marije Device« je bil predvečeršnjem zapovedan post, katerega smo se tudi vsi pravoverni liberalci zvesto držali. Kajti ta praznik je posvečen Mariji zaščitnici zdravja, kojoj Italijani svečano imenujejo »Madonna della salute«. In če Lah celo leto ne obišče cerkve, ta dan gre gotovo v cerkev in se vzdrži vsakega dela, kar je vsega spoštovanja vredno. Ne tako naši dñni stebri svete vere. S predvečeršnjim popoldanskim poštnim vlakom sta došli na Prestranek dve nuni, in se podali v mlekarstvo gostilno ter si naročili vsaka svojo klobaso z redkviijo. Morete si misliti našo ogorčenost radi tega profaniranja zapovedanega posta. Stebri vere prelomljajo post, med tem ko se moramo mi zadovoljiti s prežganko in sirom. Res lepo čast delajo kurtari in kurtarice svojemu učitelju Bonaventuri. Ko sta zalili nuni klobase z vinom, sta odkorakali urnih krač proti Orehku, polnit si žepa, bisago z žulji siromakov. Resnica je, kakor je rekel gospod Karel Cesarjev iz Ubelskega: Mi, liberalci držimo prapor svete vere pokonci — klerikalci pa so brezverci. Mi pristavljamo: l' abito non fa il monaco, po domače: kuta ne dela farja.

— **Defraudacija pri stavbnem podjetju Kupka, Orglmeister in Supančič v Trstu.** Zadevo dai se je razširila vest, da so inženirje pri imenovanem podjetju poneverili velike vsote. S-daj obdolženi razglajajo, da so se pripetile le neznatne nerednosti, ki so jih zakrivila en administrativni uradnik, en skladiščnik in en sluga.

— **Telefon v istrskih mestih.** Istrska mesta Koper, Izola, Piran, Buje, Matovun, Poreč, Pazin, Ročini, Vodnjan in Palj se zvežejo medsebojno in s Trstom po telef. nu.

— **Otroka umorila.** K. notici pod tem naslovom, priobčeni 5. t. m., se nam poroča v pojasnilo, da se je dekla Komes iz Vižnice na Hrvaškem pečala z židovskima pobalinoma Emilom in Markom Blass, ki imata posebno veselje do krščanskih deklet in ker domačih ne dobiva za svoje namene, segata po došlih hrvaških.

— **Boj v »Port Arturju«.** Včeraj je prišel, kakor se nam je telefonično sporočilo, v »Port Artur« neki »gospod«, ki ni bil nič posebno zadovoljen z mirom rusko-japonske vojke. Pravil je, da je »šifkapitan« in vse je mislilo, da je stopil na površje zopet kak nov zapovednik ladji. Posebno je pa še vzbudil pozornost, ko je začel kazati svojo »hrabrost«. To so vam šli v »franze« kozarci, litri, godbeno orodje (poliphon) in naposled je pa hrabri »šifkapitan« kršil disciplino še s tem, da se je spustil v »zapovednika« »Port Arturja«. Ta je pa v svojo obrambo prosil še za »pomnoženje posadke« in jo je res tudi dobil v osebi nadstražnika Nikolaja Večerinca, ki je pa tudi naletel na slabo. Komaj je pogledal v »trdnjavo«, že je bil »šifkapitan« v njemu, in po daljšem »ričanju« je bil junak le ukročen in odgnan v »festunge«. Ta slučaj se pa ni dogodil tam na daljnem vztoku, ampak v »Port Arturju« v Kolodvorskih ulicah. Ker je pa »gospod šifkapitan« imovit, bo moral gostilničarju povrniti vso škodo za pobite steklenice. Včeraj je bil po Kolodvorskih ulicah zelo slab

promet s tuji in valed tega niso tamojšnji gostilničarji in trgovci imeli posebno veliko posla. A ta slučaj jim je pa vendar donesel precej zabave in govorilo se je le »kako so Port Artur not jemali«.

— **Tatvine.** Gledališčni izralki gđd Mariji Kobalovi je bilo dne 7. t. m. s hodnika v Wolfovih ulicah št. 1 ukraden črna, s svilno podčeto krilo, vredno 40 K in črni žični, vredni 18 K — Perlesovemu poslovođu, g. Karlu Unterleggerju, je bil dne 6. t. m. iz odklenjene sobe ukraden svitlorjav havelok, vreden 34 K — Hlapcu Filipu Jakominu je bil dne 7. t. m. z na Resljevi cesti stoječega voza ukraden 10 K vreden suknjič. Prva dva čsumljenca sta znana.

— **Konja sta se splašila** v četrti popoldne na Tržaški cesti posestniku Jožefu Konšanu iz Horjula, ker sta se ustrašila nekega motorja. Skočila sta v meter globok ierek in pri tem poškodovala voz. Tudi en konj se je poškodoval.

— **Dolg si je povrnila.** Tudi dni je prišla na Sv. Petra cesto k neki kuharici brezposelna služkinja Gizela Šikovčeva in ji ukradla iz misnega predala srebrno uro, vredno 16 K. Izgovarja se, da je to napravila zaradi tega, ker ji je kuharica nekaj dolgovala. Ker pa v kazenskem zakoniku ni najti paragrafa, ki bi to opravičeval, se je Šikovčeva aretovala in izročila sodišču.

— **Priporočljiva kupovalka.** V četrti zvečer je prišla k urarju Weberju na Dunajski cesti neka neznana deklica ter začela izbirati ure, sledečji si je pa premislila in odšla, ne da bi bila kaj kupila. Za njo je pa g. Weber pogrešil tudi srebrno uro ter zadevo naznanil policiji. Čez nekaj časa pa je stopil na voz električne železnice pri postaji »Evropska« moč postavke ter »snel« z voza nekega dekleta v osebi Marije Vidmarjeve in jo odpeljal na magistrat, kjer so jo preiskali in našli pri njej ukradeno Weberjevo uro. Prijateljico ur so oddali sodišču.

— **Nesreči.** Dne 7. t. m. je prišel v S-žani ljubljanski sprevodnik Anton Čuk pod stroj za odmetavanje snega in ga je na nogah tako poškodoval, da so ga morali peljati v Ljubljano na njegov dom in se dvomi, da bi mogel še kdaj opravljati službo. Čuk je oče petih otrok. — Tudi železniškemu čuvaju Franu Laskerju je odtrgal železniški voz v Trbovljah desno nogo. Ravno tako so tudi tega prepeljali v bolnišnico.

— **Delavsko gibanje.** Včeraj se je odpeljalo z južnega kolodvora v Ameriko 7 Hrvatov in 4 Ogrji. Nazaj pa je prišlo 10 Hrvatov. V Heb je šlo 10. v Meran 7. nazaj pa je prišlo 20 Hrvatov. — V četrti je šlo v Ameriko 15 Slovencev, 1 Hrvat in 1 Macedонец. 13 Slovencev je šlo na Korosko, 9 Hrvatov je pa prišlo iz Pruskega.

— **Izgubljene in najdene reči.** Poslovna hiša Mlaa Medenova je izgubila dva bankovca po 20 K. — Neki gospod je izgubil denarnico s 4 K. — Izgubljena je tudi 4 K vredna otroška čepica. — Gid. Alojzija Jaretičeva je izgubila zlato žensko uro, vredno 44 K.

— **Zatekli sta se dve parci (brake) v Vrbljenu pri Studencu.** Ene je velika, rjava, s črniimi lisami, druga pa majhna, bela, z dolgo dlako. Ktor bi ju našel, naj javi to proti nagradi v Friedelovi restavraciji v Gradišču št. 2 v Ljubljani. — Prvi poldrugim tednom se je pa izgubila majhna črna peca z znamko leta 1905, šte. 652 ki služi na ime »puca«. Otda naj se proti nagradi na Rimski cesti šte. 18 v pritičju na levo.

— **Ljubljanska društvena godba** priredi danes zvečer koncert v »Narodni kavarni« (Gospoke ulice). Začetek ob 9 uri Vstop prost. — Jutri zvečer je v restavraciji pri Friedelnu (Gradišče) društveni koncert za člane. Začetek ob 8. uri. Vstopnina za člane prosta, nečlani plačajo 40 vin.

— **Šramel-godba** koncertuje danes zvečer v restavracijskih prostorih hotela pri »Južnem kolodvoru«. — Jutri, dne 10. t. m. je zatrikovalni in večerni koncert v gósski pivarni na Sv. Petra cesti. Vstopnina vankokrat prosta. — Jutri popoldne koncertuje »šramel-godba« na Dretnikovem vrhu.

— **Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju** mestne občine ljubljanske od 26. novembra do 2. decembra 1905. Stavilo novorojenecv 23 (= 29.4 %), mrtvorojenecv umrlih 13 (= 17.9 %); med njimi so umrli za jetiko 3 valed mrtv uia 1, za različnimi boleznimi 9. Med njimi je bilo tujev 7 (= 53.8 %), iz zavodov 9 (= 69.2 %). Za infekcijskimi boleznimi so zboleli, in sicer za vrtico 2 osebi.

— **Slovenci v Ameriki.** Plin je zadržal v Omalee Neb. Josipa Šuteja. — Na potu v staro domovino je zblaznel v

Jolietu Ivan Kofalt — Tretje rednice ubijalka. V Cumberlantu sta mati in hči Žagar, ki sta svetobinski tretjeradnici, ubili pri vodnjaku neko Ivano Mlinar.

— **Najnovejše novice.** — Polni nedeljski počitek v odvetniških pisarnah je sklenila uvesti dunajska odvetniška zbornica.

— Zaprlji so v Solnogradu tovarnarja Kötiga in njegovo ženo, ki sta najela par mož, da umore ožeta tovarnarjevo ženo, graščka Schmidgruberja.

— Brzovlak je skočil s tira med Moguncem in Metzom. Osem oseb je nevarno ranjenih.

— Velika tatvina se je izvršila v Špronu v stanovanju princa Schaumburg-Lippe, zeta danškega prestolonaslednika. Ukradeni je mnogo dragocenosti, med njimi dve zlati kroni.

— **Influenca.** Po Angleškem se širi nova vrata influence. Temperatura v Sloveku amerno raste, pri tem pa se pojavlja tudi nevarnejša. Nasprotno pa ne spremljajo te vrata influence revmatizem niti pljučne afekcije.

— **Najhitrejša vojna ladja je »Drake«,** last princa Lusa Battenberškega. Iz Sand Hurka v Gibraltar je ta ladja pripelala v sedmih dneh, sedmih urah in desetih minutah, kar se dosedaj še ni nobeni ladji posredilo.

— **Živalski instinkt.** Pred mestom Bayreuthom je velik ribnik, kateremu pravijo jezero. V ribniku rede že več let par labudov, ki jih čez zimo vzame k sebi neki gospod, ki stanuje kakih 600 metrov od ribnika oddaljeno. Ko je letos nastopila prva mrska noč, prišla sta labuda sama pred hišo imenovanega gospoda ter čakala pred vratmi, da so se jim odprla.

— **Up je šel po vodi.** »Quedlinburger Kreisblatt« je nedavno prinesel sledečo notico: »Vrnili se je k svojim dragim nekaj časa pogrešani trgovci Sch. Odpotoval je bil po svojih opravkih, ne da bi bil obvestil o tem svojo rodbico, ki je valed tega živela v nadi, da se mu je pripetila kakšna nesreča«.

— **Rezervni častniki na Francoskem.** Na Francoskem primanjkuje rezervnih častnikov. Vojna uprava skuša z vsemi mogočimi sredstvi pridobiti mlade može za ta poklic. Vlada razglaja, da se razdeli vsako leto 50 križev častne legije samo rezervnim častnikom. Nadalje dobe rezervni častniki tudi za izvenslužbeno potovanje na železnica 50 do 60% popusta.

— **Obsojeni v petkratno smrt.** V Saragosi se kaže kmetje zažgali neko hišo, v kateri je zgorelo pet oseb. Kmetje so priznali, da so zažgali iz maščevanja. Sodišče je izreklo sledečo čudno razsodbo: »Zaradi požiga se obsodi vsak na 10 let ječe, a zaradi petkratnega umora dobi vsak pet smrtnih kazni«.

— **Čuden spomenik.** Nedaleč od severnega kolodvora v Berlinu se nahaja majhna kamenitna piramida, visoka okoli pol metra in s sledečim napisom: »Tukaj počiva Kube, rojen 30. aprila 1892, umrl 30. oktobra 1898.« Ta Kube je bil vrabec, katerega so vsak dan hranili železniški uslužbenci, katerim se je vrabec tako privadil, da je vsakemu jedel iz roke. Ime Kube so mu nadeli po nekem železniškem uslužbencu, katerega je ta vrabec posebno rad imel. Ko je vrabec Kube umrl, postavili so mu tugujoči uslužbenci imenovani spomenik.

— **»Strašna« revolucija.** Nedavno umrla dvorna igralka gr. fice Schönfeld Neumann je zapisala v svojih spominih iz viharnege leta 1848, kako so nekega dne menega soproga in še nekatere druge aristokrate revolucionarji prijeli ter imeli zaorte za poroke v avli vseučilišča Gr. fice niti slutiti ni, kaj se je možu pripetilo, temuč je mirno spala do svetlega dne, ko se naglo odpro vrata v njeno spalnico in pred njo je stal mladenič s kalabrezjem na glavi in s sabljo ob boku. Prestrašena grofica je zakričala: »Kaj se je zgodilo?« — »Ne prestrašite se, blagorodje«, je odgovoril mladi moč. »Prišel sem, da Vas pomirim.« — »Zakaj pa? Kto pa ste?« — »Dijak sem ter orihajam iz avle vseučilišča, kjer je Váš soprog zaprt, toda jamčim Vam da se mu ne skrivi niti las.« — Po teh besedah se je poklonil in naglo odšel. Kmalu pa se je zopet vrnil »Kaj je zopet za boga?« ga je vprašala še bolj prestrašena. »Ne vznemirjajte se, premlodstna ter oprostite, da Vas še enkrat nadlegujem, toda pozabil sem bil najvažneje. Vprašati sem Vas hotel, kaj ima prevzvišeni gospod soprog najrajši za obed.«

— **Sienkiewicz o Nemcih.** Parški tednik »Le Courrier Européen« je uvelod anketu o vprašanju, ali je rast nemške moči koristna ali škodljiva civilizaciji in napredku ljudstva. Med drugimi odličnimi možmi se je oglasil tudi poljski pisatelj Henrik Sienkiewicz, ki karakterizuje Nemce sledeče: »Ne more se reči, da bi nemška duša ne bila sposobna, ustvarjati in negovati vzvišene misli. Narod, ki je dal svetu Schillerja in Goetheja, je dokazal, da ima tako sposobnost. Toda dandanes so Prusi z verigami zvezali to dušo. Ideal jim je sila in bogastvo. No, to ni dovolj, ker razen kruha in pesti je treba imeti tudi neko moralno idejo. Sledanja nemška moč nima nikake moralne podlage, in iz tega sledi, da razvitek take oblasti ne le da ni na korist celokupnemu človeštvu, temuč mu je celo na škodo. Zaradi tega zbujajo Nemčija povsod in pri vseh le mržnjo. To je edini narod na svetu, ki nima nikjer prijatelja, a osamljen narod nima in ne bo nikoli imel toliko moči, da bi mogel prenašati breme splošne mržnje. Takšno je današnje stanje. Kakšna bo bodočnost, tega si ne drznem prorokovati. Ot-vieno je od tega, ali bo nemška duša premagala prusko ali se zgodi narobe.«

— **Ponarejanje denarja v Ameriki.** Nikjer se ne ponareja toliko denarja kot v Ameriki. Pred kratkim so pa veliki množini ponarejevalcev prišli na sled in uničili vse stroje za delanje denarja ter denar sam. A to ni bilo lahko, kajti strojev, litografskih ploč, modelov raznega denarja,

stava. Med drugimi odličnimi možmi se je oglasil tudi poljski pisatelj Henrik Sienkiewicz, ki karakterizuje Nemce sledeče: »Ne more se reči, da bi nemška duša ne bila sposobna, ustvarjati in negovati vzvišene misli. Narod, ki je dal svetu Schillerja in Goetheja, je dokazal, da ima tako sposobnost. Toda dandanes so Prusi z verigami zvezali to dušo. Ideal jim je sila in bogastvo. No, to ni dovolj, ker razen kruha in pesti je treba imeti tudi neko moralno idejo. Sledanja nemška moč nima nikake moralne podlage, in iz tega sledi, da razvitek take oblasti ne le da ni na korist celokupnemu človeštvu, temuč mu je celo na škodo. Zaradi tega zbujajo Nemčija povsod in pri vseh le mržnjo. To je edini narod na svetu, ki nima nikjer prijatelja, a osamljen narod nima in ne bo nikoli imel toliko moči, da bi mogel prenašati breme splošne mržnje. Takšno je današnje stanje. Kakšna bo bodočnost, tega si ne drznem prorokovati. Ot-vieno je od tega, ali bo nemška duša premagala prusko ali se zgodi narobe.«

— **Mark Twain.** Prvi ameriški in sploh svetovni humorist Mark Twain je obhajal 30. novembra t. l. 70letnico svojega rojstva. Njegovo pravo ime je Samuel Langhorne Clemens. »Mark Twain« je le klic mornarjev, ki napovedujejo globlino vode (»Pozor, dva čevlja!«). Pri tej priliki navedimo nekatere njegove izreke: »Resnica je naše največje premoženje. Bodimo tedaj varčni z njo! — Kaj bi pažor, ako bi bili vsi ljudje enakih razborov? Le tam, kjer ima vsak drugačno mnenje, je mogoča konjska dirka. — Vsed izkušnje bi morali biti sicer pametnejši, toda ne prepremetni. Mačka, ki se je enkrat ušedla na vročo pokrivačo, se izogiba v bodoče temu prostoru, in ima pravo. Toda tudi na mrzlo pokrivačo se noče več uvesti. — Odpusti in pozabi! To ni težko, ako se stvar le prav razume. Neprijetne dolžnosti je treba pozabiti ter si odpustiti, ker smo jih pozabili. Pri trdni volji se lahko na to navadimo. — Razen naše levice ni na svetu ničesar tako nezanesljivega kakor damska ura. — Vsak, ki pride z novo idejo, je primojen — dokler nima uspeha. — Mi kulturni ljudje imamo tri neprecenljive dobrate, za katere ne moremo nikoli dovolj zahvaliti bogu: 1. svobodo govora, 2. svobodo vesti in 3. pamet, da se nobene teh svobodčin ne poslužujemo. — Vaja nas učil lahko prenašati nesrečo — namreč nesrečo drugih ljudi.«

— **Beg iz samostana.** — Na Španskem se zadnje čase množe slučajji, da nune pobegnejo iz samostana. Posebno zanimiv je zadnji slučaj, ki se je pripetil v Madridu. Nuna soror Patrocinio de Ben José je zbežala v jutrarnji zori skozi ozko okno na streho ter od tam glasno klicala bližnje prebivalce na pomoč. Ker je samostan blizu trga, se je kmalu zbrala pred samostanom velika množica. Prišli so dolgo leste, po kateri je splezal policaj na streho, drugi policaj pa je šel v samostan. Ker pa brez škofovega dovoljenja ne sme moški v samostan, so se mežnarji policajju zopetavili. Policaj se za to ni brigal, temuč je odločno zahteval, da mu odpro vrata v podstrešje, ker je bil mnenja, da je nuna na strehi blazna ter hoče skočiti na tla. Na strehi je policaj navezal nuno na vrv ter jo spustil na tla, ker v samostan ni hotela za nobeno ceno več nazaj. Na lestvi čakajoči policaj je nuno prestregel v roke ter jo nesel po lestvi v naročju liki otroka, a množica spodaj je navdušeno ploskala. Na cesti pa je čakal nuno tudi že mežnar, ki jo je skušal pregovoriti, da bi se vrnila v samostan. Ker je bilo prigovarjanje zaman, jo je skušal spraviti s silo. Tedaj pa se je obnustno zavzelo za nuno ter mežnarja neusmiljeno premlatilo, a bilo bi ga linčalo, da ga ni policija iztrgala in spravila v samostan. Na policiji je nuna pripovedovala, da so jo v samostanu pretepali ter jo pustili po 14 dni stradati ob samem kruhu in vodi, a vse to zategadelj, ker ni pri skrbeli dovolj denarja.

— **Odvedena nevesta.** Pred tremi meseci je v Parizu odpeljal neki mlad mož bogatemu meščanu njegovo edino hčer z njenim sporazumljenjem. Mlada zaljubljenca sta se na tujem poročila, kmalu nato pa je dobil ne srečni oče od svojega vsiljenega zeta sledeči račun: 1. Štiridevna najemnina za avtomobil 400 frankov. 2. Odškodnina za dva povožena psa 1000 frank. 3. Za bolečine neki stari ženi 200 fr. Razglednice prijateljem in znancem 40 fr. 5. Dišečo vodo, heliotrope in parfum za Suzano (ker ni mogla prenašati bencinovega smrada) 100 fr. Ker pa sem Suzano poročil, dovolim Vam 10% popusta.

— **Ponarejanje denarja v Ameriki.** Nikjer se ne ponareja toliko denarja kot v Ameriki. Pred kratkim so pa veliki množini ponarejevalcev prišli na sled in uničili vse stroje za delanje denarja ter denar sam. A to ni bilo lahko, kajti strojev, litografskih ploč, modelov raznega denarja,

fotografskih aparatov in vreč, napolnjenih s ponarejenim denarjem je bilo toliko, da so napolnili z vsem tem več voz. Papirnati denar v znesku več sto tisoč dolarjev so sežgali v veliki peči državne zakladnice. Kovani denar pa so odpotali v Filadelfijo, kjer so izločili plemenito kovino. Pri tem se je izkazalo, da so imeli ponarejeni srebrni dolarji več srebra v sebi nego pravi dolarji.

Književnost.

— **»Učiteljski Tovariš«.** St. 49. Vsebina: Kje dobiti denarja? — Naš denarni zavad. — »Lehrerbund« in mi. — Nadaljevalni tedaj za kranjske učitelje. — Klic po kruhu. — Okrajno nadzorništvo na Primorskem. — Dopisi. — Iz naše organizacije. — Književnost in umetnost. — Vestnik. — Listnisa uredništva. — Uradni raspisi učiteljskih služb. — Inserati.

Izpred sodišča.

Kazenske obravnave pred porotnim sodiščem.

Hlapec, katerega se je treba bati. Jožef Mađerol, hlapec v Zagradu, je strašen človek, kadar ga prime jeza. 8. septembra je bil tako ves divji, pa je zgrabil pred neko gostilno fanta Antona Novaka, ga vrnil na tla, skočil trikrat nanj in vselej veselo zaukal. Novaka je rešil nato gostilničar in ga odpeljal v sobo, v katero se je Mađerol kmalu pridrevil in zopet zgrabi Novaka, ga vrnil na tla, skočil nanj in veselo zaukal. Gostilničar je imel z ženo in hčerjo dovolj opraviti, da ga je pomoglo stolovih nog spravil pred vrata. Ker je Mađerol zunaj z odprtim nožem grozil, bal se je krčmar, da bi mu ne razrezal komatov pri blevu. Zato jih je šel spraviti Mađerol je okoli njega metal klobuk ob tla in rjui: »Če te dobim, te več ne bo!« Mađerol je bil obsojen na 6 mesecev težke ječe.

Ker je pomagala svojemu sinu iti v Ameriko, je bila obsojena Ana Paznik na 5 dni zepora in 10 K globe.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 9. decembra. Cesar je sprejel v posebni avdijski vojnega ministra Pitreicha in ministra notranjih zadev Bylandta.

Dunaj 9. decembra. »Fremdenblatt« poroča, da bo imenovan za nadškofa v Gorici tržaški škof dr. Nagl. Škof Flapp ostane v Poreču. Naslednik Naglov v Trstu še ni določen.

Dunaj 9. decembra. Zboljšanje plač uslužbencem državnih in privatnih železnic stopi v veljavo z novim letom.

Budimpešta 9. decembra. Vest, da bo grof Tisza imenovan za poslanika v Berlin, demontujejo.

Belgrad 6. decembra. V Pri-zrenu je skušal mohamedanec Mahmud Sinan umoriti ruskega konzula Tuholko, kar so pa preprečili konzulovi kavazi.

Petrograd 9. decembra. Za naslednika umorjenega generala Saharova je imenovan generalni guverner v Saratovu Maksimov.

Petrograd 9. decembra. Car se preseli v Gačino, kjer bo nastanjena posadka 3.000 kozakov. Uslužbenci na carskem dvoru so prosili za zvišanje svojih prejemkov, kateri proši je minister na carskem dvoru takoj ustregel.

Berolin 9. decembra. Iz Petrograda se poroča, da je stališče ministra Durnova omajano in da zopet rase vpliv grofa Vitteja.

Berolin 9. decembra. Iz Petrograda javljajo: Revolucionarno gibanje po deželi narašča; zanesljivih vesti o dogodkih v zadnjih dneh pa ni moči dobiti. Upornost med vojaštvom se tudi vedno bolj širi. Mornarji v Petrogradu, ki bi imeli biti odposlani v Kronstat, so odpovedali pokorščino. Vsled tega so ostali na svojem mestu. V Rigi so bili zadnje dni tudi veliki nemiri.

Berolin 9. decembra. Iz Petrograda javljajo, da je stavkarski odbor sklenil izdati poziv na narod, naj vzame svoje denarne vloge iz hranilnic.

London 9. decembra. Reprezentantska zbornica Združenih držav je dovolila 11 milijonov dolarjev za gradnjo Panamskega prekopa.

Cannes 9. decembra. Tu je umrl bivši predsednik republike Equador, Della Torre.

Gospodarstvo.

Tržno poročilo.

Tendenco na žitnem trgu postala je ta teden prava zagmetka. Vse je pričakovalo, da se bo pri premembi vremena tudi tendenca premenila v smeri navzdol. Zgodilo se je ravno nasprotno. Vključno dejstvu, da bo v Argentini in Avstraliji v kratkem spravljena prav dobra letina — ni tistega izvoza, ki bi ga moralo imeti to za posledico. Amerika ima pripravljeno dokajšnjo množino za izvoz — vendar ne pride s tem plus svoje zadnje letine na trg. Rusija z neko krčevitostjo izvažata znatne množine — vendar se cena ne omehča. Pri nas je bila letina notorično dobra, upanje, da se po Ogrskem ceste skoro popravijo, je tu, kjer kupujejo z veliko rezervo, — samo dejstva, ki bi morala vplivati na nižje cene in vendar so se ta teden ojačile! Ravno ta teden, ko smo bili z vso gotovostjo pripravljeni na redukcijo! Producentje so vzlic sklenemu prometu vse prej nego vsiljivi z blagom. Ni jih volja popuščati na cenah, oni ne uvažujejo nobenega zgoraj omenjenih momentov in zahtevajo od časa do časa trdnje cene. Kje iskati temu vzroku — je težaven odgovor. Če ne deluje na svetovne cene danes ruska anarhija — potem moramo imeti v kratkem preobrat. Na Ruskem do hujega, kakor je, menda tudi že ne bo več prišlo, pa naj pride že karkoli, do nekega konca mora že tudi enkrat priti.

Pšenica se je proti vsemu pričakovanju ta teden efektivno in za termin dvignila. Vzroki prejšnje trdnosti so postali ta teden protislovje nčnikom, ki smo jih doživeli. Vreme se je popravilo, cene pa se zato niso omehčale, pač pa ojačile. Nekatere boljše provenienče še vedno manjkajo na trgu, utegnejo pa se pri nadaljnjem lepem vremenu kmalu pojaviti.

Koruzi je namigavala cene nekoliko ublažiti, premislila pa se je zopet in notira dan za dnem tudi za termin višje cene.

Oves je tudi mislil cene znižati, povzpela pa se je zopet na staro višino.

Petrolej notira za Kranjsko nespremenjene cene, za severne kraje pa jih je dvignil za 1 krono. Ne ve se, če bo še ta mesec cene dvignil, zgodilo pa se bo to prej nego ne.

Špirt. Rektificirano bongout blago tendira trdnje, konkurenca pa Melasse-špirt še vedno ofera dasiravno je ta kvaliteta za 4—6 kron kakovostno menj vredna nego rektificiran bongout-špirt, na kar ponovno opozarjamo zainteresirane.

Sladkor notira za rafinado enako prejšnjemu tednu. Rafinerije so s ponudbami prav redke. Vsekako je videti, da pride do kartela.

Riž se je vsled nedostajanja blaga znova podražil.

Kava tendira za lepi zeleni Santos zelo trdno.

Narodovo zdravilo. Tako se sme imenovati bolniki utešujoče, misleci in živce krepčujoče, kot mazilo dobro znano „Mollovo francosko žganje in sol“, katero se splošno in uspešno porablja pri trganju po udih in pri drugih naslednjih prehlajenja. Cena steklenici K 1.90. Po pošttem povzetju razpošilja to mazilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj na DUNAJ, Tuchlauben 9. V zalozhah po deželi je izrecno zahtevati MOLL-ov preparat, zaznamovan z varstveno znakom in podpisom. 27—17

Dobro domače zdravilo. Med domačimi zdravili, katera se rabijo kot bolecine olajšujoče in odvrčajoče mazanje pri prehlajenju itd. zavzema v laboratoriju Richter jeve lekarni v Pragi izdelano LINTMENT CAPSICI COMP. s „sidrom“ nadomestilo za „Pain Exceller s sidrom“ prvo mesto. Cena je nizka: 80 h, K 1.40 in K 2.— steklenica. Vsaka steklenica se nahaja v elegantni škatli in jo je spoznati po znanem sidru.

Svila za ples

od 60 kr. naprej per m, zadnje novosti.

Franko in že ocarinjeno se pošlje na dom. Bogata zaloga vzorcev s prvo pošto. Tovarna za svilo Henneberg, Zürich. 461—4

Kdor ljubi kakao in čokolado, temu bodi priporočeno:

Ivana Hoffa

Kandol-Kakao

ki ima najmanj toliko v sebi, je torej najlažje prebaven, ne povzroča nikoli zaprtosti in je ob najboljšem okusu izredno poceni.

Prišten snov z imenom Ivan Hoff in z levjo varstveno znakom.

Zavoji po 1/4 kg 99 vinajev Dobiva se povsod.

Gosp. Juliju Schumann-u,
lekarnarju v Štokaravi.
Buffalo, N. Y. Sev. Amerika
12. februarja 1902.

Prosim, da mi blagovito pošlote še dve škatlici želodčne soli, kakoršno sem že imel in s katere uspehom sem prav zadovoljen.

S spoštovanjem
Jožef Pavlovic.

Sanskimost (Bosna), dne 16. septembra 1899.

Pristno se dobiva pri izdelovalcu Juliju Schumann-u, deželaskem stanovskem lekarnarju v Štokaravi, dalje v vseh tu in inozemskih lekarnah. Cena škatlice K 150. Razpošilja se s pošto vsak dan, a ne manj kot 2 škatlici.

Forman

proti nahodu

Škatlica 40 win.

Po vseh lekarnah.

Učinek presenetljiv. Ob pričetku nahoda skoro nezmotljiv uspeh.

3507 12

Zahtevajte

ilustrovan cenovnik podjetja za žarnice „Ideal“

Hugo Pollak

DUNAJ, VI., Wallgasse 34.

Cena lepa svetloba brez inštalacije in nevarnosti. Poraba 1 1/4 kr. na uro. 2352 22

Kožuhovina

za gospode in dame v najbogatejši in največji izbiri.

LEOPOLD KLEIN

DUNAJ, I., 3013 23

Dominikanerbastei 19.

Najboljše in najcenejše nakupovališče za damske plašče, žakete in moške kožuhe.

Ilustrirani katalogi gratis in franko.

VITA

Prirodna rudninska voda Najboljši natronski vrelec.

Po zdravniških priznanjih odlične zdravilne moči pri: obolenostih menjavanja snovi, diabetes, preobili skalnični kislini, boleznih mehurja in ledvic, katarjih, sopih, prebavil.

Glavna zaloga v Ljubljani pri Mihaelu Kastnerju. Dobi se tudi v lekarnah in drogerijah. 2449—15

VITA

Proti zobobolu in gnilobi zob

izborna deluje dobro znana antiseptična

Melusine ustna in zobna voda

ki utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust. 1 steklenica z navodnom 1 K.

Blagorodnemu gospodu M. Levstiku, lekarnarju v Ljubljani.

Vaša izborna Melusine ustna in zobna voda je najboljša sredstvo zoper zobobol, odstranjuje neprijetno sapo iz ust in je neprekosljiv pripomoček proti gnilobi zob, zato jo vsakemu najtopleje priporočam. Obenem pa prosim, pošljite še 3 steklenice Melusine ustne in zobne vode. Dovolim, da to javno oznamite, ker je res hvale vredno.

Leopold Gangl, mestni tajnik. Metlika, 24. aprila 1905.

Dež. lekarna M. Leusteka v Ljubljani, Resljeva cesta št. 1

volog novozgrajenega Fran Jožefovega tibi mesta 22—49

NAJBOLJŠA

“APENTA”

NARAVNA GRENČICA.

V zalogi jo imajo: Mihael Kastner in Peter Lassnik, dalje se dobiva tudi v vseh lekarnah in trgovinah z mineralnimi vodami. 3288—5

Javna zahvala.

Gojenke Hanus-Huthovaga zavoda podarilo so po posredovanju godč. Poka pl. Pokašalva lukajšnji šolski mladini za Miklavža večje število tople zimske obleke. Poleg teh pripomogli sta k lepi „miklavževini“ gespa Zalaznikova in goč. Poka pl. Pokašalva. Vsem tem dobrotnicam, osobito vodstvu imenovanega zavoda, izreka podpisano šolsko vodstvo najtoplejšo zahvalo.

Šolsko vodstvo na Karolinski zemlji dne 9. decembra 1905.

Fran Črnagoj.

Borzna poročila.

Ljubljanska

Kreditna banka v Ljubljani.

Uradni kurzi dne 8. decembra 1905.

Valutni papir	Dinar	Mark
100% majevna renta	99.75	99.95
100% srebrna renta	99.65	99.85
100% avstr. krona renta	99.75	99.95
100% zlata	117.60	117.80
100% ogrska krona	95.25	95.45
100% zlata	113.85	115.55
100% posojilo dežele Kranjske	99.50	101.—
100% posojilo mesta Split	100.80	101.60
100% Zadar	100.—	100.—
100% bon. here. žel. poz. 1902	100.30	101.30
100% češka, dež. banka k. s.	99.75	100.—
100% k. s. e.	99.75	100.—
100% zst. pisma gai. d. hip. b.	100.45	101.45
100% pašt. kom. k. o. s.	100.10	101.10
100% pr.	100.50	101.50
100% zst. pisma Isnerst. hr.	99.90	100.—
100% ogrska cen.	100.—	100.20
100% a. sta. ogr. hip. ban.	95.50	100.50
100% obl. ogr. lokalnih železnih d. dr.	100.25	101.25
100% obl. češke ind. banke	99.90	100.—
100% prior. Trst-Poreč lok. žel.	99.50	100.—
100% prior. dol. žel.	99.50	100.—
100% juž. žel. kup. 1/2%	315.—	317.—
100% avst. pos. za žel. p. o.	100.70	101.70
100% srečke	188.—	190.—
100% srečke od 1. 1890/1	189.50	191.50
100% 1884	188.—	189.—
100% Linke	296.—	302.50
100% sem. kred. I. smislje	295.—	303.50
100% II.	307.—	312.50
100% ogr. hip. banke	140.—	147.—
100% arhabe a. frs. 100—	145.75	147.75
100% turške	24.45	26.45
100% Banlika	472.—	483.—
100% kreditna	79.—	84.—
100% inomeške	91.—	98.—
100% Kralovske	64.—	70.—
100% Ljubljanske	52.—	54.—
100% avst. rad. križa	32.—	34.60
100% Ogr.	30.—	34.—
100% Sadofove	72.—	74.—
100% Salsburške	27.—	28.—
100% Danajske krm.	18.75	19.75
100% Državne železnice	18.25	19.25
100% avstr.-ogr. banke dežele	180.—	184.—
100% avstr. kreditne banke	606.—	667.—
100% Ogrske	785.50	786.50
100% Živnostenske	46.25	47.—
100% Prsmogokop v Mosta (Brux)	67.—	67.3
100% Alpinke montan	517.25	518.25
100% Praške žel. ind. dr.	543.—	545.—
100% Elma-Murányi	525.—	526.—
100% Trbovljske prem. družbe	284.—	288.—
100% avstr. orožne tovr. družbe	563.—	567.—
100% Češke sladkorne družbe	149.50	151.—
100% Valutne.		
100% O. kr. cekin	1.34	1.38
100% 20 franki	19.6	19.9
100% 20 marke	23.51	23.59
100% Severoigra	13.98	14.05
100% Marke	117.68	117.85
100% Laški bankoval	95.70	95.90
100% Rublji	253.50	254.50
100% Celarji	4.84	4.86

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 9. decembra 1905.

Termin.

Pšenica	april 1906	100	17.18
"	oktober	100	16.78
RZ	april	100	14.15
oktober	1906	100	13.72
Oves	april	100	14.30

neizpremenjen

Oldřich Rousek

pivovar menške pivovarne 3937

Januška Marcelli

zaročena.

Mengeš Dobruška

Meteorologično poročilo.

Velika nad morjem 3000'. Prednji zračni tlak 750.6 mm

Dec.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v C	Vetrar	Nebo
7	9. sv.	746.4	2.1	sl. sv. z. h.	oblačno
8	7. sv.	746.1	1.4	sl. j. z. h.	megla
9	8. pop.	745.7	1.2	sl. j. z. h.	megla
9	9. sv.	745.9	0.3	brezvetr.	megla
9	7. sv.	743.9	-0.7	sl. j. z. h.	megla
9	8. pop.	741.4	0.4	brezvetr.	megla

Srednja temperatura sobote 29° normale: 0.6° in nedelje: 1.0°, norm. —0.7°. Močina 24 urah: 0.0 mm in 0.0 mm.

Teško prebavljeno

katar v želodcu, dyspepsije, pomanjkanje sile do jedi, zgago itd., kakor tudi katarji v sapniku, zasliženje, kašelj, hripavost so one bolezni, pri katerih se

MATTON & CO.

GISSHÜBLER

NARAVNA alkalična kislina

po izrekih medicinskih avtoritet rabi z osobitim uspehom. 3891—4

V Ljubljani se dobiva pri Mihaelu Kastnerju in Petru Lassnik-u in v vseh lekarnah, večjih špecerijah, vinskih in delikatesnih trgovinah.

Paskal Domianovich

c. kr. suplent na drž. višji realni v Trstu

preminul včeraj, dne 8. decembra ob polu 7. uri po kratki bolezni v 27. letu svoje starosti.

Truplo predragega pokojnika se bo prepeljalo v nedeljo, dne 10. decembra t. l. ob 4 uri popoldne iz deželne bolnice na pokopališče k Sv. Krištofu.

V Ljubljani, 9. decembra 1905.

Paskal Domianovich, Karolina Domianovich, št. 31. Leta in Ana, sestra. Riko, brat.

Zahvala.

Za obilno udeležbo pri pogrebu našega ljubega očeta gospoda

Jakoba Velepčiča

izreka vsem najtoplejšo zahvalo

39.9

rodbina Velepčič.

Ljubljana, 9. decembra 1905.

Ravnokar izšlo:

RUSKA MODERNA.

Gorki, Andrejev, Skitalec, Bunin, Čirkov.

Novele in črtice.

Prevela

Minka Govčkarjeva.

400 strani, broširano 4 K

elegantno vezano 6 K. . . .

Založila

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bambergova

bukvarna v Ljubljani. 3306—2

Oldřich Rousek

pivovar menške pivovarne 3937

Januška Marcelli

zaročena.

Mengeš Dobruška

Pravým pokladem

pro všechny, kdo pohlazením v mládí onemocněli, jest výtečné dílo:

Dra Retau-a Sebeochrana.

České vydání po 80m vydání německém. S 27 vyobrazeními. Cena 4 Kor. Čti je každý, kdo věděl dluh tomu své uzdravení. Lze je dostati u P. Biecy, Leipzig, Neumarkt No. 21, jakož i v každém knihkupectví.

GOSPODIČNA

večša slovenskega in nemškega jezika, izurjena v pisavi in računstvu, želi vstopiti v kako prodajalno kot blagajničarka ali prodajalka, najraje pa kot začetnica h kakemu notarju.

Naslov pove upravnistvo „Slov. Naroda“.

3941—1

Prostorna pisarna

za notarje, odvetnike, trgovce ali banke se odda v stavbi

DEGENGHI, Dalmatinove ulice

v prithliji. 3226—20

Stanovanje

obstoječe iz 3 sob in pritliklin se odda takoj ali s 1. februarjem za 200 gld. na Dunajski cesti št. 69. 3946—1

Ravnoram se odda takoj meblirana mesečna soba.

Več strojev za pletenje

se ceno proda.

Kje pove upravnistvo „Slov. Naroda“.

3944

Zatekla

se je pred okoli 4 tedni velika psica (brake), rjava s črnimi lisami, ki čuje na ime „Rjavka“, pred okoli 14 dnevi se je pa v vasi Vrbljenje pri Studencu izgubila še druga majhna psica (brake) bela, z dolgo dlako, ki čuje na ime „Bela“. — Kdor kaj ve o teh psih, naj to sporoči proti nagradi v Friedlovi restavraciji, Gradišče 2. 3947

Drenikov vrh.

Jutri, 10. decembra t. l. popoldne

KONCERT

„šramel“-godbe.

Začetek ob 1/2. uri. Vstopnina prosta.

K mnogobrojnemu obisku vabi

A. M. RUS

3938—1 gostilničar.

Koledar za kmetovalca

spisal državni mlekarški nadzornik

J. Legvart. 3790—10

Prepotrebni ročni zapisnik za slov. kmet. podružnice, posestnike, trgovce, mlekarje itd.

VSEBINA:

Koledar za l. 1906. Živinozdravništvo. Poštne določbe. Važne postavbe. Živinoreja. Zapisnik za knjigovodstvo. Mlekarstvo. Zapisnik za beklestarstvo. Vinoreja. Zapisnik za beklestarstvo. Sadjereja. Gena močno v platno vezane knjižice z žepnicama 1 K 80 h, s pošto 2 K.

Pri naročilu od 10 komadov višje se razpošilja poštne prosto, na kar opozarjam posebno kmet. podružnice.

Naroči se pri založništvu

Iv. Bonač v Ljubljani.

Dijaki ali gospodične

se sprejmo v boljše družino pod zmer-
nimi pogoji na stanovanje in brano.

Naslov pove upravništvo „Slov.
Naroda“.

3883-3

Sodi

veliki in majhni so napredaj pri
Ivan Buggenig, sodarskem mojstru,
Cesta na Rudolfovo železnico št. 5,
Ljubljana.

3798-3

Učenec ali učenka

porabna in dobrih staršev se sprejme
v trgovino z mešanim blagom

v Škocijanu št. 6 pri Mokronogu.

3813-3

Opravo za špecerijo

se ceno odda.
Več se izve v Kolodvorskih ulicah
št. 35 v Ljubljani.

3900-2

Učence

se sprejme za sodarski obit
Ivan Buggenig
Cesta na Rudolfovo železnico št. 5,
Ljubljana.

3799-3

Glavnik za barvanje las!

Z navadnim česa-
njem izpremenimo
sive ali rdeče lase
v pristno svetlo
plavo, rjave ali pa
črne! Popolnoma
neškodljiv! Se rabi
lahko leta in leta

Na tisoče v rabi! Komad 5 K. Razpošilja
J. Schüller na Dunaju II/2
Kurzbaugasse št. 430. 2955 4

FOTOGRAF

ki je popolnoma sposoben negativnega
in pozitivnega retuširanja in izkušen v
vseh ostalih strokovnih operacijah, dobi
tako stalno in prijetno službo. Ponudbe
sliko, spričevali in plačilnim zahtevkom
naj se naslovi na:

Odlikovani fotografski atelje Anton
Jerkič, v Gorici, Primorsko. 3942-1

Točim

preko ulice od litra naprej prava nar-
avna hrvaška vina:
Popolnoma belo vino, liter po 34 kr,
Belo, rumenkasto „ „ „ 30 „
Istrijsko črno „ „ „ 30 „
Cviček, dolenski „ „ „ 30 „
Črno dalmatinsko „ „ „ 28 „
v gostilni na Bregu št. 18.

3945

Cena škatlici 20 vinarjev.
Manj nego 11 škatlic, ki stanejo
2 kroni, se po pošti ne pošilja.

3781-2

Veliko presenečenje!

Nikdar več v življenju take prilike!
500 komadov za 1 gld. 95 kr.

Krasno pozlačena, prec. ura, ki točno gre
in ki se zanjo 3 leta jamči, z jako primerno
verzičico; moderna svinčata kravatna za gospode;
3 jako fini žepni robei; lep prstan za gospode z
imit. zlahtnim kamnom; prekrasen usnjat
mošnjiček, 1 jako fino žepno toaletno zrcalo,
par manjšetnih gumbov, 3 gumbi za srajce,
vse 30, duble-zlato s patentiranim zaklepom, pat.
nikljas pisalnik, ličen album s 36 najlepšimi
slikami sveta, eleg. par. broša za dame (novost)
par butonov s similibilijanti, jako podobno, 3
šaljivih predmetov za stare i mlade; 20 stvari za
korespondenco in 400 drugih različnih stvari,
ki se rabijo pri hiši in so za vsakogar potrebne.
Vse to se pošlje z uro vred, ki je sama tega
denarja vredna, za 1 gld. 95 kr.
Razpošilja se proti pošt. povzetju ali če se
denar pošlje naprej. Dunajska centralna razpo-
šiljalnica.

H. Wachtel, Krakov 220
NB. Za neugajajoče se denar vrne. 3940

Hlev

za okoli 30 - 40 glav živine se odda v
bližini Ljubljane v najem.

Kje — pove upravništvo „Slov.
Naroda“.

3888-3

Stanovanje

obstoječe iz 3 sob in pritliklin se odda
s 1. februarjem v Cigaletovih
ulicah 3, pred sodnijo.

3598-7

Išče se

3891-3

odjemalec

za zaklane svinje

težke od 40 do 100 kilogramov.

Prijazne ponudbe na **Teodora**
Grčić, Bosn. Gradiška, (Bosna).

Ustanovljene leta 1842.
ČRKOSLIKARJA, SLIKARJA
NAPIŠOV IN QRBOV
BRATA EBERL
LJUBLJANA, Miklošičeva cesta št. 6.
Igriške ulice št. 6.
Telefon št. 154.

Uradno dovoljena
že 15 let obstoječa
najstarejša ljubljanska
posredovalnica stanovanj in služeb
G. FLUX
Gosposke ulice št. 6 3869

prilporeča in namešča le boljše
službe iskajoče vsake vrste

za Ljubljano in drugod. Potnična
tukaj. — Natančneje v pisarni.
Vesna in kolikor možno hitra
postrežba zagotovljena.

Zunanji dopisom je priložiti znamko za odgovor.

Böttger-ja podganska smrt
za popolno pokončanje vseh podgan, strupa
prosta za ljudi in domače živali. 80 vin.,
in 120 vinarjev se dobiva samo

v deželni lekarni „pri Mariji po-
magaj“ M. Leusie-ka in v le-
karni Ubald pl. Trnkócz-ya v
Ljubljani.

Z uspehom podganske smrti sem bil
jako zadovoljen. Po prvem nastavljenju
sem našel 18 podgan mrtvih in torej lahko
vsakomur priporočam to sredstvo.

Schweinfurt, dne 11. febr. 1899.
394-8 **L. Kres, mlekarija.**

Poslano.

Gg. trgovcem in obrtnikom
vljudno naznanjam,

da imam v zalogi še nekaj tisoč ličnih

reklamnih
skladnih koledarjev.

Koledar je kot pripravno novo-
letno darilo jako priljubljen in ker
je na njem vtisnjena tudi firma,
je to izvrstna vseletna reklama.

Pri naročilu od 25 komadov na-
prej se vtisne firma brezplačno.
Cene so izredno nizke in jih na
zahtevo rad dopošljam.

3717-7

V založbi imam tudi

Veliki stenski koledar

za urade, šole, pisarne itd. po 60 vin.

Velika zaloga
božičnih

in
novoletnih razglednic.

Ivan Bonač

trgovina s papirjem
v Ljubljani.

AVGUST REPIC

sodar 50
Ljubljana, Kolezijske ulice 16
(v Trnovem)
izdeluje, prodaja in popravlja
vsakovrstne
sode
po najnižjih cenah.
Prodaja stare vinske sode.

KAREL JANUŠ

juvelir in zlatar
v Ljubljani, v Židovskih ulicah št. 3
priporoča svojo veliko zalogo
briljantov in diamantov,
zlatnine, srebrnine, zlatih
in srebrnih ur ter verižic
itd. itd.

Vsakovrstna
popravila in nova dela
izvršuje točno in ceno
v lastni delalnici
v Rožnih ulicah št. 21.

Pozor!
Gasilna društva
naj zahtevajo ilustrovani
cenovnik trdke

J. S. Benedikt
v Ljubljani
v Prešernovih ulicah št. 3.

Pekarija
slaščičarna
in
kavarna

J. ZALAZNIK

Stari trg št. 21.

= Filijalke: =

Glavni trg 6

Sv. Petra cesta 26

Avgust Agnola

Ljubljana
Dunajska
cesta 13.

Izborna
zaloga

namiznih in
nastropnih
svetilk,

najnovejše
vrste

po nizkih
cenah.

Veliki stenski koledar

za urade, šole, pisarne itd. po 60 vin.

Velika zaloga
božičnih

in
novoletnih razglednic.

Prodajalka

vajena popolnoma prodaje, izurjena
v računstvu, večja slovenskega in itali-
janskega jezika in vajena domačega
dela in deloma kuharije, išče službe.
Naslov pove upravništvo „Slovenskega
Naroda“.

3925-1

Pred poldrugim tednom izgubila se
je mehka črna

psica

z znamko leta 1905 številka 652 ki
stih: na ime „puci“.
Oda naj se prvi nagradi na
Rimski cesti št. 18 v prilikiju na
levo.

3902-2

Ljudevit Borovnik
puškar v Borovljah (Ferlach)
na Koroškem

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih
pušek za lovce in strelce po najnovejših
sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi pre-
deluje stare samokresnice, vsprejema vsako-
vrstna popravila, ter jih točno in dobro
izvršuje. Vse puške so na c. kr. preskušo-
valnici in od mene preskušene. — Ilustro-
vani ceniki zastoj. 49

Panorama-kosmorama

Dvorski trg št. 3 3912
pod „Narodno kavarno“.

Od nedelje, 10. decembra do vsote
sobote, 16. decembra 1905:

Izredno zanimiv poset

Palestine, Sirije in Betlehema.

Pivovarna v Mengšu

bo dne 13. decembra ob 9. uri

prodajala na javni dražbi

15 govedi

krave, telice in več bikov.

Pivovarna v Mengšu.

3916

10.000 parov čevljev!

4 pari čevljev samo 5 K.

Vsled ugodnega ogromnega nakupa se
odda za to nizko ceno: par moških in par
ženskih čevljev, črni ali rjavi na trakove
z močno zbitimi podplati, najnovejše oblike,
dalje par moških in par ženskih modnih
čevljev, elegantnih in lahkih.

Vsi 4 pari samo 5 K.

Za naročitev zadostuje dolgost.

3907 Razpošiljanje po povzetju.

Izvoz čevljev KOHANE, Krakov št. 31.

Neugajajoče rad zamenjam.

COGNAC 3936-1

CZUBA - DUROZIER & Cie

francoska tvornica konjaka Premontor.

Dobiva se povsod.

Ustanovljena 1881.

Zdravniki pozor!

Razpis

službe distriktnega zdravnika

pri Sv. Tomažu bl. Ormoža

s skupnimi stalnimi dohodki K 1550. Prosilci za to službo naj pošljejo prošnje
podpisane odboru do 15. januarja 1906.

Dokazati je starost, upravičenje do izvrševanja zdravniške prakse, avstrijsko
državljanstvo, neomadeževanost in znanje slovenskega jezika.

Sanitetni distriktni odbor Sv. Tomaž bl. Ormoža
dne 10. decembra 1905.

3935-1

„Ne kliči vraga!“ Izvirna šalo-
igra v enem
dejanju po 50 stot. po pošti 10 stot. več.

„Trije tički“ Burka v dveh de-
janjih po 60 stot., njih po 60 stot., po
pošti 10 stot. več; dobiva se pri spi-
satelju in založniku **Jaki Štoka v**
Trstu („Narodni dom“), pri A. Ga-
brščeku v Gorici in L. Schwentnerju v
Ljubljani. 3779-3

1 ali 2 učenca

krpka, ne pod 14 let stara, zmožna
tudi nemškega jezika in s primerno
šolsko izobrazbo, sprejme v trgovino z
mešanim blagom **J. Razboršek v**
Šmartnu pri Litiji. 3893-3

2 prodajalki

in 3887-3

1 učenko

za trgovino s papirjem in galante-
rijskim blagom sprejme takoj
Fr. Iglič, Mestni trg št. 11.

Manufakturna trgovina

se zaradi drugega podjetja pod ugod-
nimi pogoji takoj proda. 3408-15
Natančneje pove **Franco Dolenc**
v Ljubljani, Stari trg št. 1.

Proda se hiša s stolarno

tik nove elektrarne na okrajni cesti v
Poljčanah blizu želez. postaje.

Natančnejša pojasnila glede cene
in plačilnih pogojev daje Posojilnica
v Slovenski Bistrici. 3893-3

Pri prve vrste avstrijski zavarovalni družbi proti požaru in za življenje

dobe posredovalci kot krajevni in
okrajni zastopniki dobičkanosni postranski
posel kot glavni zastopniki in stalni po-
tovatelji pa dobro trajno službo.

Ponudbe pod „15.305“, Gracze,
posto restante. 1512 32

KLAVIR

dobro ohranjen, ne velik, posebno pri-
praven za začetni prodaj za 120 K.
lahko tudi na obroke. — Prodaj tudi

stružnico za les (Drehbank)

jako močno, za 100 K. 3834-2

Josip Oblak, Šelenburgove ulice 1.

Žalne klobuke

vence in trakove

priporoča 50

Benedikt, Ljubljana.

Mesečna soba

lepe opremljena, se odda na Dunajski cesti št. 32 v II. nadstropju, posebno ugodna za justične ali železniške uradnike 3924-1

Večja trgovina

z mešanim blagom v nekem trgu na Sd. Štajerskem je pod jako ugodnimi pogoji takoj na oddajo. Več pri upravnisti tega lista. 3927-1

Zavarovalnica za zavarovanje proti ognju išče izurjene

potovalce.

Reflektanti naj svoje ponudbe oddajo administraciji našega lista pod br. 100. 3929-1

Dobro vpeljana špecerijška trgovina

s prodajo moke in časopisja v bližini mesta se zaradi selitve s 1. januarja 1906 pod ugodnimi pogoji odda. Poizvedbe na upravnisti „Slov. Naroda“. 3867-4

Sode

vinske od 620 do 650 litrov vsebine prodaja po nizki ceni 2581 32

Fran Cascio

Vegove ulice št. 10.

Tovarna za stole Fran Švigelj na Bregu, pošta Borovnica

izdeluje vsakovrstne stole od preprostih do najfinjših brez vsake konkurence. Cenik na zahtevanje zastoj in franko. 3919

Zaradi preselitve v Ameriko, se prodaja iz proste roke enonadstropna

HIŠA

s hlevom, gospodarskim poslopjem, dvojnimi kolicem in vrtom v Kamniku št. 27 (Sutni) Pod Zaprčami. Hiša je na zelo lepem kraju v bližini kolodvora, 200 korakov od farne cerkve, zelo pripravna za kakšnega penzionista ali rokodelca. Proda se pod zelo ugodnimi pogoji. Ponudbe sprejema in pojasnila daje Ivan Jagodic, posestnik v Kamniku. Prostovoljna dražba bo 12. decembra ob 10. uri dopoldne na licu mesta. 3928

K. Linhart

urak v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 11. (Kolizej)

prevzema v popravilo vse vrste ur, kar izvršuje pod jamstvom najskrbnejše in najcenejše. Najcenejši nakup

za niklajste in srebrne ure n. pr. „Roskopf“ remontoarke, cilindre in na sidro, vse samo prve vrste. 3927

Grdoba!!! Si še zdaj nisi zapomnil, da ne rabim drugega cigaretne papirja in stročnic kot samo

„Ottoman“?!

VI 3570-1

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt s smenjajočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“
vzajemna zavarovalna banka v Pragi.
Rez. fond: 31,865.386-80 K. Izplačane odškodnine in kapitalije: 82,737.159-57 K.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države
z vseskozi slovensko narodno upravo.
Vsa pojasnila daje:
Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastni bančni hiši
v Gospodarskih ulicah št. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode canjuje takoj in najkvalitetneje. Uživa najboljši sloves, koder pošljuje.
Dovoljuje iz čistega dobička izdatno podporo v narodne in občnkoristne namene.

Epilepsija.

ador trpi na padavici, krčih in drugih živčnih boleznih, naj zahteva o tem brošuro, ki jo zastoni in poštnine prosto razpošilja
priv. Schwanen-Apotheke
Frankfurt a. M. 1600-30

Lepo stanovanje

s štirimi sobami in pritliklinami se odda s 1. februarjem 1906
v Wolfvovih ulicah št. 12.
Poizve se ravnotam. 3824 5

Knjigovodja

se išče za trgovino z lesom.

Zahteva se lep rokopis, znanje sestavljanja bilanc in najboljše reference. Ponudbe s prepisi izpričeval ter naznanilom zahtevane plače pod „Bosna“ na upravnisti „Slov. Naroda“. 3886 3

Kavarna „Ilirija“

ob praznikih, sobotah in nedeljah

vso noč odprta.

Frie Novak

kavarnar 73-68

Kolodvorske ulice št. 22.

Spretnega

akviziterja

išče pod ugodnimi pogoji na Kranjskem že dolgo poslujoča zavarovalnica za življenje in zoper nezgode.

Več pove upravnisti „Slovenskega Naroda“. 3811-10

GRAND PRIX

Pariška svetovna razstava 1900.

Svetovnoslavna ustna voda.
Dobiva se povsod. 3564-11

Pravkar izšlo:

Janez Trdina.

Verske bajke, stare in nove.
Bajke in povesti o Gorjancih.

Zbranih spisov knjiga 2. 23-139

Ko je bil začel Trdina v 1. letniku „Ljubljanskega Zvona“ 1. 1881. pričevati svoje bajke in povesti, je ostrel slovenski svet nad bogato zakladnico domišljije naroda, bivajočega ob doljenjskih Gorjancih, začudil pa se je tudi nad obliko, v kakršni jih je pisatelj podajal. Snov, slog, jezik, vse je bilo pristno narodno. Nabirajoč narodno blago in približujoč ga širšemu svetu, ponarodnel je pisatelj sam. Trdinove spise priporočamo z mirno vestjo kot najlepši književni dar, in sicer:

„Bahovi huzarji in Iliri“
broš. 3 K, s poštnino 3 K 20 v.
eleg. vez. 4 K 50 h, s poštnino 4 K 70 h.

Verske bajke in Bajke in povesti o Gorjancih. I.

broš. 2 K, s poštnino 2 K 10 h.
eleg. vez. 3 K 20 h, s poštnino 3 K 40 h.

Dobiva se v založništvo

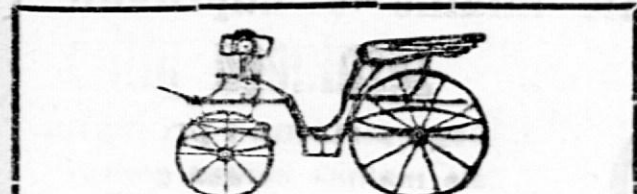
Lav. Schwentnerja
v Ljubljani
Prešernove ulice 3.

Za večjo trgovino na debelo se išče

trgovski pomočnik

ki je izučen v špeceriji, železnini in ako mogoče, ki ima tudi znanje v predmetih deželni pridelkov. Vstop takoj ali v 6 tednih, plača po dogovoru. — Mladi, čvrsti, pridni in pošteti imajo prednost.

Ponudbe naj se pošiljajo uprav. „Slov. Naroda“. 3892-3

Izdelovatelj vozov FRANC VISJAN

Ljubljana, Rimska cesta št. 11

priporoča svojo bogato zalogo novih in že rabljenih 373-45

VOZOV.

Vabilo

na veliki vinski sejem

ki se vrši

dne 14. grudnia t. l.
pri Sv. Barbari v Halozah na Štajerskem

(želez. postaja Možganjet).

Ponujalo bode čez 100 vinogradnikov do 3000 hl. pristnega vina iz najboljših vrhov slovitih Spodnjih Haloz.

Obiskovalcem stoje ta dan brezplačni vozovi z železniške postaje in nazaj na razpolago. 3910-2

Občinski urad.

Denar za ranžiranje.

Za vse častnike, vse uradnike, vse stanovske osebe. Najkvalitetnejši pogoji in najnižje obresti. Prikladno odplačevanje v 40 do 180 mesečnih obrokih. Brez stroškov in hitra rešitev. Najvišji zneski na obresti, užitke in založene denarje. Natančna vprašanja v nemškem jeziku s poštnino za nazaj pod šifro „Solide Geldquelle 9“ na anončno ekspedicijo Edvard Braun, Dunaj I, Rotenturmstrasse 9. 3899-1

+ Hig. gumijevi predmeti +

izvrstne kakovosti, orig. pariški, diskretni izbori vzorcev, tucat št. 1 po K 250, št. 2 K 350, št. 4 K 6-; 3 velefini vzorci s cenovnikom, zaprti in franko, če se pošlje K 120 v pisemskih znamkah.
M. RUNDBAKIN, Dunaj IX, Berggasse št. 3. 3210-3

Enonadstropna

nova hiša

z 2 prodajalnicama in kletjo za vinsko trgovino, se pod zelo dobrimi pogoji prodaja. — Pojasnila daje Franc Vodišek, gostilničar, Resljeva cesta 22 v Ljubljani. 3815-4

500 hl belega vina

novega in starega, lastnega proizvoda, izvrstne kvalitete ima na

prodaj 3760-5

JOSIP RAUER

veleposestnik

Pošta Bedekovčina Hrvatsko.

Na Kranjskem, Štajerskem ali Primorskem kje v mestu, okolici ali na deželi v bližini kolodvora in farne cerkve prevzame takoj ali pozneje

gostilno ali prodajalno

v najem ali na račun gospodičana, ki je dobra kuharica. 3890-3

Ponudbe na uprav. „Slov. Naroda“ pod „gostilna št. 3890“.

Na nobeni mizi bi ne smelo manjkati

Strossmayerjeve slivovke

(letnik 1897)

prirodni pridelek prve vrste iz kleti ekscelence pok. škofa dr. J. J. Strossmayerja, ki jo prodaja

D. Reichsmann sin v Djakovem

(Slavonija). 3744-8

Poštni zavoj z 2 litri franko K 6-.

Pri naročilih naj se navede tudi kraj, kjer je pristojna finančna straža.

Velika božična prodaja na Resljevi cesti št. 3 pri A. Primožiču

bo nudila to leto nekaj izrednega, ker se bo blago zaradi takojšnje opustitve trgovine oddajalo za vsako sprejemljivo ceno.

Božična prodaja se začne v soboto, 9. decembra in traja do 20. decembra vsak dan od 9 ure zjutraj do 12. ure opoldne, pa od 2. popoldne do 7. zvečer. Oddajalec se bodo velike množine odmerjenega blaga za obleke v kartonih, vsa obleka že od gl. 1.50 naprej.

Svilnato blago za bluze čudovito ceno. Svilnate prešite odeje, priložnostno darilo! Ravno tako preproge in posteljne garniture. 150 tucatov angl. batist. robcev s širokim azurnim robom, tucat gl. 1.40. Žepni robci za otroke od 3 kr. do 5 kr. kos. Batistasti predpasniki od 17 kr. naprej.

Zgotovljene moške in deške obleke skoro zastoj.

Moško blago je še v veliki izbiri in v zalogi in se bo oddajalo ceno. Ravnotako tricot-perilo, juponi, svilnate šerpe, moške in damske srajce itd.

Videli bodete, čudili se in kupili!

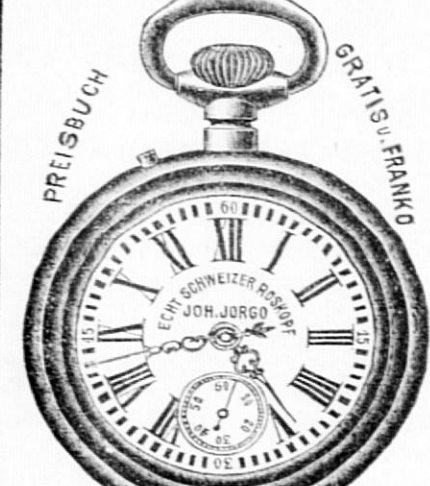
Pristne ruske galoše
„zvezdna znamka“
 „PROVODNIK“ v Rigi 37:8-3
 so najboljše.

Pristni samo z zvezdno znamko.
 Tvornica
 Jamči za trpežnost.
 Glavno zalogo ima Vaso Petričič v Ljubljani.

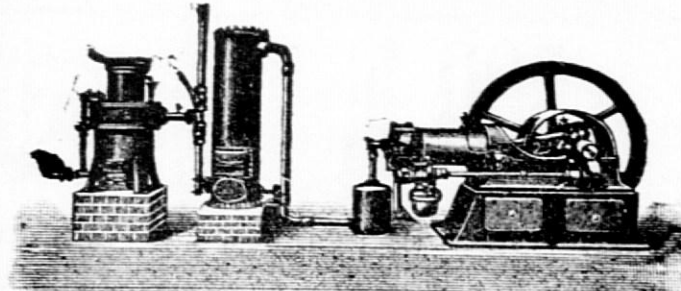
Goesska pivarna.
 Jutri, v nedeljo, dne 10. decembra t. l.
 zajtrkovalni in večerni
KONCERT
 „ŠRAMEL“ GODBE.
 Začetek ob 10. zjutraj in ob 7. zvečer.
 Vstop prost.

Ivan Jorgo
 urar 3931-1
 e. kr. sodno zaprišežen cenilec, trgovec
 z dragotinami, zlatino in srebrno
 na Dunaju, III/4, Rennweg št. 75.

samo 2 gld.
 stane pri meni pristna švicarska Roskopf remon-
 toarka na sidro, ki teče na kamnih. S sekundnim
 kazalcem 25 kr. več. Zdržim se vsake kričeče
 reklame, ker je to poštenega trgovca nedostojno.
 Delavnica za nove ure in cena popravila Nova vzmet
 se vstavi v vsake vrste žepno uro za 4 kr. Velik ilu-
 strovani cenovnik gratis in franko.

Nad 100.000 konjskih sil imamo v napravah
sesalnega plina
 našega sistema v prometu.
 Zelo majhna poraba goriva.
Najcenejši obrat
Langen & Wolf
 tovarna za motorje
 na Dunaju, X.,
 Laxenburgerstrasse 53.

Vseoblačne velikosti do 100PH
 so vedno v delu in se dobivajo
 2885-16 v primernem roku.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.
 C. kr. ravnateljstvo drž. železnice v Bejaku.
Izvod iz voznega reda.
 Veljaven od dne 1. oktobra 1905. leta.

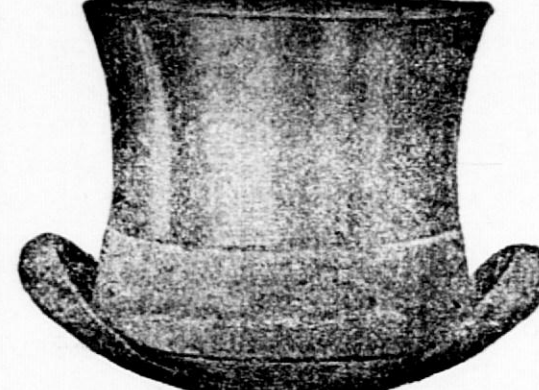
ODHOD IZ LJUBLJANE juž. kol. PROGA NA TRBIŽ. Ob 12. uri 24 m. ponedeljski osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Mali Glödnitz, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, Selthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Beifling v Steyr, v Lince, na Dunaj via Amstetten — Ob 7. uri 5 m. jutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Muran, Mauterdorf, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Beifling v Steyr, v Lince, Budejovice, Plzen, Marijine vane, Heb, Francove vane, Prago, Lipsko, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 44 m. dopoldne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Mali Glödnitz, Ljubno, Selthal, Solnograd, Bad Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curich, Zeneva, Pariz, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 3. uri 58 m. popoldne osebni vlak v Trbiž, Smohor, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Klein-Beifling v Steyr, Lince, Budejovice, Plzen, Marijine vane, Heb, Francove vane, Karlove vane, Prago, (v Prago direktni voz I. in II. razr.), Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 10. uri ponoči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo (Trst-Monakovo direktni voz I. in II. razreda). — PROGA V NOVO MESTO IN KOČEVJE. Osebni vlaki. Ob 7. uri 17 m. jutraj osebni vlak v Novo mesto, Straz, Kočevje, ob 1 uri 5 m. pop. istotake. — Ob 7. uri 8 m. zvečer v Novo mesto, Kočevje. — PRIHOD V LJUBLJANO juž. kol. PROGA IZ TRBIŽA Ob 3. uri 23 m. jutraj osebni vlak v Dunaj čez Amstetten, Monakovo (Monakovo-Trst direktni voz I. in II. razr.), Inomost, Franzensfeste, Solnograd, Lince, Steyr, Isl, Aussee, Ljubno, Celovec, Mali Glödnitz, Beljak. Ob 7. uri 12 m. jutraj osebni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 10 m. dopoldne osebni vlak s Dunaja čez Amstetten, Lipsko, Prago (iz Prago direktni voz I. in II. razreda), Francove vane, Karlove vane, Heb, Marijine vane, Plzen, Budejovice, Lince, Steyr, Pariz, Zeneva, Curich, Bregenc, Inomost, Zell ob jezeru, Bad Gastein, Solnograd, Ljubno, Celovec, Smohor, Pontabel. — Ob 4. uri 29 m. popoldne osebni vlak s Dunaja, Ljubna, Selthal, Beljaka, Celovca, Malega Glödnitza, Monakovega, Inomosta, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 06 m. zvečer osebni vlak s Dunaja, Ljubna, Beljaka, Murana, Malega Glödnitza, Celovca, Pontabla, čez Selthal od Inomosta in Solnograda, čez Klein-Beifling iz Steyra Linca, Budejovic, Plzena, Marijinih varov, Heba, Francovih varov, Praga, Lipskega. — PROGA IZ NOVEGA MESTA IN KOČEVA. Osebni vlaki: Ob 3. uri 44 m. jutraj osebni vlak iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m. popoldne iz Straz, Toplice, Novega mesta, Kočevja in ob 8. uri 35 m. zvečer istotake. — ODHOD IZ LJUBLJANE juž. kol. V KAMNIK. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m. jutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 7. uri 10 m. zvečer. — Ob 10. uri 45 m. ponoči samo ob nedeljah in praznikih in le v oktobru. — PRIHOD V LJUBLJANO juž. kol. IZ KAMNIKA. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m. jutraj, ob 10. uri 59 m. dopoldne, ob 6. uri 10 m. zvečer, ob 9. uri 55 m. ponoči samo ob nedeljah in praznikih in le v oktobru. — Srednjeevropski čas je za 2 min. pred krajevnim časom v Ljubli.

Slav. občinstvu vljudo javljam, da otvorim s 1. decembrom t. l.
v Spodnjem Logatcu
 (hotel „Virant“)
filijalko trgovine z mešanim blagom
 vpeljane že od leta 1880.
 Slavnemu občinstvu se slej kot prej priporočam za obilni obisk
 in blagohotno naklonjenost
 z velespoštovanjem
Anton Zorc
 trgovec
 o' Ljubljani, Florijanske ulice št. 26.

Josip Reich
 — parna —
 barvarija in kemična spiralnica
 ter likanje sukna
 Poljanski nasip — Ozke ulice št. 4.
Sprejemališče
 Selenburgove ulice št. 3

Važno! za Važno!
 gospodinj, trgovce in živinorejce.
 Najboljša in najcenejša postrežba
 za droge, kemikalije, zelišča, cvetja,
 korenine itd. tud po Kneippu, ustne
 vode in zobni prašek, ribje olje, re-
 dine in posipalne moke za otroke,
 dišave, mila in sploh vse toaletne
 predmete, fotografirane aparate
 in potrebščine, kirurška obve-
 zila vsake vrste, sredstva za desin-
 fekcijo, voski in paste za tla itd. —
 Velika zaloga najfinjšega rumna in
 konjaka. — Zaloga svežih mi-
 nerafnih vod in soli za kopel.
 Odlastv. konces. oddaja strupov.
 Za živinorejce
 posebne priporočilivo: grenka sol,
 dvojna sol, soliter, encijan, kolmož,
 krmilno apno itd. — Vnanja naročila
 se izvršujejo točno in solidno.
 — Drogerija — 50
Anton Kanc
 Ljubljana, Židovske ulice št. 1.
 Kupuje po najvišji ceni razna
 zelišča (rože), cvetje, korenine, se-
 mena, skorje itd. itd.

Blaz Jesenko
 Ljubljana, Stari trg 11
 priporoča
klobuke
 cilindre, čepice itd.
 najnovejša šalone
 po najnižji ceni.

Odklikovan z zlato kolajno v Parizu
 1904 in z zlato kolajno in križcem
 v Londonu 1095.

ANTON PRESKER, krojač
 Ljubljana, Sv. Petra cesta 16
 priporoča svojo veliko zalogo gotovih
 oblek za gospode in dečke, jopic
 in plaščev za gospe, nepremočil-
 nih havelokov itd. itd.
 Obleke po meri se po najnovejših
 vzorcih in najnižjih cenah izvršujejo.

Jv. Seunig
 trgovec z usnjem
 na drobno in debelo
 v Ljubljani, Stari trg št. 7
 priporoča
olje zoper prah
 dosedaj najboljše, prosto ben-
 cina, smole, petroleja ter kislin
 brez konkurence, brez vsacega duha
 po najnižjih cenah:
 1 kg. 50 h, več 10 h, pri
 nakupu večje množine še ceneje.
Novo! Patentirano Novo!
nepremočiljivo mazilo
 za počrnenje rujavih
 čevljev, usnja itd.

Nova tovarniška zaloga suknene, platnene,
 perllnega in modnega blaga
Jos. Petkosig
 Stari trg št. 4 * Stari trg št. 4
Ljubljana
 se priporoča za jesensko in zimsko sezono.
 Vzorci se na zahtevo dopošljejo. Cene nizke. 2826 21

CUNARD LINE.
 Najboljša in najcenejša, zelo pripravna vožnja
 v AMERIKO!
 Vsakih 14 dni vozijo parniki, opremljeni s po dvema vija-
 koma in brezžičnim brzojavom, noseči po 10.000 ton
 v smeri TRST-NEW-YORK.
 Pojasnila in vozne liste daje glavni zastopnik:
ANDREJ ODLASEK, Ljubljana, Slomškove ulice 25.
 Bližnji odhodi parnikov iz Trsta: „Pannonia“ 20. novembra 1905, „Carpa-
 thia“ 11. decembra 1905, „Slavonia“ 1. januarja 1906.

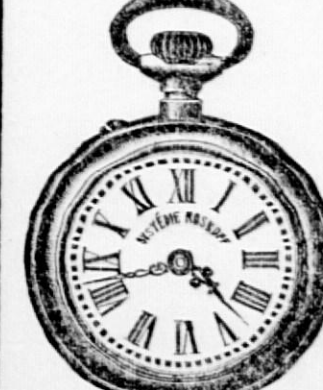
Nagrobne vence
 in
trakove z napisi
 priporoča v največji izbiri
FR. IGLIČ, Ljubljana
 Mestni trg št. 11.
 Zunanja naročila se takoj izvrše.

Semenj v Zagorju
 ob Savi
 bo letos v soboto, dne 30. grudnia
 Županstvo Zagorje ob Savi.

TRGOVINA Z MODNIM IN SVILE-
NIM BLAGOM TER POTREB-
ŠČINAMI ZA KROJA-
ČE IN ŠIVILJE
ERNEST SARK
 LJUBLJANA
 Dvorski trg št. 1.

Najcenejša in največja
 domača
 eksportna tvrdka.
Urar in trgovec
H. SÜTTNER v Kranju
 priporoča svojo izbornoz alogo najfinjših, natančnih švicarskih ur, kakor
 najbolj slovečih znamk: Sathansen,
 Omega, Roskopf, Urania i. t. d.
 Zlatnine in srebrnine, kakor
 nakraski, verižice, uhani,
 prstani, obeski itd. najfinjšega
 izdelka po najnižjih cenah.
 Dokaz, da je moje blago zares
 fino in ceno je to, da ga razpo-
 šiljam po vsem svetu in imam
 tudi odjemalce urarje in zlatarje
 glavnih mest.
 Ravno je izšel najnovejši
 veliki cenik, kateri se pošlje
 zastonj in poštine prosto.
 Moške ure 1/2 naravne velikosti!

Št. 502. Nikelnasta an-
 ker remon. „Roskopf“,
 trpežno kolesje gl. 2 45
 enaka iz pravega srebra
 gl. 3 95, ista s 3 mod.
 srebr. pokrovi gl. 6.50.

Št. 505. Prava srebrna
 cilinder remon. trpežno
 kolesje in z močnimi po-
 krovi gl. 4 85, ista z
 dobrim anker-kolesjem
 gl. 5 95.

A. Persche
pred Škofijo 21
priporoča
največjo izber
v
kožuhovini
po najnižji ceni.

Trinadstropna hiša
v sredini mesta se pod ugodnimi pogoji takoj prodaja.
Več pove gosp. Ivan Slobodnik
na Bregu št. 8. 3781-3

Ali
voščilo za čevlje!
Zahtevajte
vedno le
Fernolendtove
izdelke. Samo po njih postane usnje
stanovitno in dobi tudi najlepši
bleisk. — Naprodaj povsod. 14
St. Fernolendt, Dunaj
o. kr. dvorni dobavitelj. 1095
Tovarnica ustanovljena 1832.

Za božična in novoletna darila!
Klobuke, čepice, razno moško
perilo, kravate, ovratnike itd. itd.

priporoča 3855-3
G. ČADEŽ
v Ljubljani, na Mestnem trgu šte. 14.
Kožuhovina se radi opustitve odda po izdatno znižanih cenah.

Kleinoscheg
Derby sec
napravljen iz francoskega vina
Kleinoscheg
Marque d'or
napravljen iz tuzemskega vina.
Dobi se povsod!

Pelinkovac
POKORNY
Regstr. varstv. znamka.
Tek vzbujajoči
in slastni
pelinovčev liker
3655-6
Zdravniško pogosto pripor.
Dobiva se v zad-
evnih trgovinah
kavarnah itd.
Poizkusni poštni zavojček po 2/07
ali 4/035 litra po K 5-80 franko.
Tovarnica za likerje,
del. dr. POKORNY
Zagreb. Ustanovlj. 1862.

Za Božič! **Za Božič!**
Velika izbora
*** božičnih daril ***
kakor tudi 3706-4
raznih predmetov za okrasenje božičnih drevesc
lastnega in tovarniškega izdelka.
Nadalje se priporočam slav. p. n. občinstvu za naročila raznih naj-
nejših tort in vsakovrstnega okusnega pečiva. — V zalogi
imam različnih desertnih in čokoladnih bombonov ter postrežam tudi
s finimi desertnimi vini in raznimi likerji.
Fini turinski pelinkovec.
Vsak dan sveže medene, orehove in rozinove potlice, šarkelje,
pince in drugo pečivo, v pekarni pa fin domač ržen kruh.
Slaščičarna, kavarna in pekarija
JAK. ZALAZNIK
Stari trg šte. 21.
Mestni trg št. 6. Sv. Petra cesta št. 26.
Za godove! **Za novo leto!**

Otvoritev trgovine.

Podpisana vljudno naznanjata, da sva **otvorila**
v **Ljubljani, na Mestnem trgu št. 17**
pod tvrdko:

Fellin & Dall'Au

trgovino z vinom, kjer se bodo prodajala na debelo in na drobno
pristna tirolska vina

iz najinih lastnih vinskih goric pri Revö v južni Tirolski.

Od 5 steklenic naprej dostaviva vino v meštu vsakemu brezplačno na dom

Priporočava posebno naslednje vrste:

1. Gropello, rdeče namizo vino	32 kr.	za eno litrsko stekl. brez steklenice.
2. Gropello, " " " (špecialiteta)	36 "	
3. Belo namizno vino (špecialiteta)	40 "	
4. Marzenino, fino, prav prijetno desertno vino	38 "	
5. Teroldigo, črno vino, izvrstno za malokrvne	42 "	
6. Nassiol, belo močno vino z zelo finim aromom	45 "	

Od 10 litrov naprej znižane cene. **Od 56 litrov naprej cene na debelo.**

Velike množine se odpošiljajo naravnost iz Revö.

Z velespoštovanjem

Fellin & Dall'Au.

3787-3